

Carta a los HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

1 ¹Tirūmupure marī nīcūjāārē
Dios quetibujayuyupi tocānacā
nia na cū caīmasīrī wāmerē bairo.
Profeta* majā jūgori cū yaye quetire
na quetibujayuyupi. ²Bairi ati yutea
catusari yuteapū cūārē cū macū jūgori
marī quetibujuyupi. Cū macū jūgori
ati umurecōo nipetirore qūēnoūpī
Dios. Bairi nipetiro cū caátajere
cacūgopare bairo cū cūñupī Dios cū
macūrē. ³Dios macū cūā, cū pacu cū
caasiyabatorije nipetirijere bairo jīcārō
tūnia niñami. Cū pacu Dios cū caānorē
bairo jīcārō tūnia niñami cū macū cūā.
Bairi nipetirije ati umurecōo macāājē
baiānimasīña cū caátirotimasīrījē
jūgori. Bairo caācū ānirī, marī carorije
wapare cose yaparori bero umurecōopū
ásupī, cū pacu Diotu cariape nugōā
carotimasīruiricaropū ruiácú.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴Dios puame cū macūrē ángelea*
majā netōrō caānimajūū cū cūñupī.
Na netōjāñurō caānimajūri wāmerē
cacūgon cū cūñupī Dios cū macūrē.
⁵Noa ūna aperārē atore bairo iēsupī
Dios cū ya tutipū cūārē:

“Mū, yū macū majū mū āniña.
Ati rūmūi yū macū mū ānijūgogū.”
Ángelea majā ūnarē na iēsupī. Cū macū
jetore bairo qūñupī. Bairi tunu noa
ūna aperārē atore bairo iēsupī Dios:
“Cū pacua yū āniña yua.
Cūā niñami yū macū majū,” na
iēsupī.

Cū macū jetore tore bairo qūñupī.
⁶Apero cū caquetibujogopū cū macū
jīcāū caācū ati yeparū cū caetarore
atore bairo na iñupī:

“Yū yarā ángelea majā nipetiro
qūñroagarāma yū macūrē.”
⁷Ángelea majā puamerē atore bairo
caāna na cūñupī:

“Yū yarā ángelea majā wīnorē
bairo na ānio joroque na yū
átiya.

Tunu bairoa peero caūrōrē bairo
na ānio joroque na yū átiya,
yūre cajuána puamerē,”
na icūñupī.

⁸Cū macū puame roquere bairo puame
qūñupī:

“Mūa, yū macū Dios, tocānacā
rūmua carotimasī mū
āninucūgū.

Cariape caroa wāme jeto
carotimasī mū ānigu.

⁹Caroa macāājē ūnie jetore caīroau
mū āniña.

Torecũ, carorije macããjê p̃amerê miroaetiya.

Bairo caãcũ mũ caãnoi, yũ, mũ pacũ Dios p̃ame mũ yũ besewũ.

Tunu bairi aperã netõrõ caroa yericutajere mũ yũ jowũ,” qũĩñupĩ.

¹⁰Tunu apero cũ caquetibujoropũ bairo ññupĩ:

“Mũ, ati um̃recóo quetiupau, mũ camasĩrijê mena mũ qũẽnowũ ati yepa caãnijũgoripaupũina.

Mũna, mũ qũẽnowũ ati um̃recóo cũãrê.

¹¹Atie mũ caquẽnorĩquẽ nipetirije peticoagaro.

Ati um̃recóo p̃ame jutii camasã na cajãnarĩjê caboapetirorea bairo peticoagaro.

Cabaimiatacũãrê, mũ p̃ame mũ petietigũ.

Tocãnacã rũmua mũ ãnicõã ninucũgu.

¹²¡Camasã na jutii cabucure cũcõãrĩ apeye cawãmarê wasoaricarore bairoa nipetirije mũ wasoacõãgu ati um̃recóo macããjêrê!

Mũ p̃ame mũ petietigũ. Bairoa mũ ãnicõã ninucũgu” qũĩñupĩ Dios cũ macũrê.

¹³Noa ñna ángelea majãrê atore bairo na iẽsupĩ Dios:

“Yatũ cariape nũgõã p̃ame ruiya caãnimajũrõpũ.

Topũ mũ caruiro, yũ p̃ame mũ pesuare na yũ netõncãcõãgu,” na iẽsupĩ Dios.

Cũ macũ jetore tore bairo qũĩñupĩ.

¹⁴Ángelea majã p̃ame ati rupau caãna mee niñama. Cabauena niñama. Diore cajuána caãna ãnirĩ cũ carotirijere caáticoteri majã niñama. Bairi Dios yarã cũ canetõparãrê cajuátinemonucũrã niñama.

No hay que descuidar la salvación

2 ¹Bairo Jesús caãnimajũũ cũ caãnoi, cũ yaye queti marĩ catũgõjũgoriquere nemojãñurõ marĩ tũgõsanemogarã, ape wãme marĩ tãmuore, irã. ²Tirũmũpua Dios ángelea* majã jũgori quetibujuyayupi camasãrê cũ yaye quetire. Na caĩrĩquẽ cariape ãñupã. Bairi cũ yaye quetire caboena, aperã roro caátimajã cũãrê cariapea popiye na baio joroque na ásupi Dios. ³Bairi Jesucristo marĩrê cũ canetõõrĩquẽrê marĩ caboeticõãta, dope bairo marĩ rutimasĩẽtĩna. Jesús p̃ame tie quetire caãnijũgoripau quetibujũjũgoyupi. Cabero aperã cũrê catũgoricarã p̃ame marĩ quetibujũnemoñupã tunu cũ yaye quetire. ⁴Bairi Dios cũã, “Cariapea niña yũ macũ yaye queti,” ñ, marĩ áti ñnowĩ capee wãme cũ camasĩrijêrê. Tunu bairoa Espĩritu Santo jũgori marĩ joyupi nipetiri wãme marĩ camasĩpeere. Cũ cabori wãme caãnorê bairo marĩ joyupi tocãnacãũrêã.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵Mujããrê yũ caquetibujuatatore bairo ati um̃recóo capetiro bero ãnigarõ ape um̃recóo tunu. Ángelea majã p̃ame cũã yua, carotimasĩẽnarê bairo na cũgũmi ti um̃recóo caãno Dios. ⁶Jicãpau Dios ya tutipũ atore bairo ñ quetibujuyupi jicãũ:

“¿Nopẽi Dios jããrê tocãrõ majũ miñaposeroyati?

Cabũgoro macããna jãã caãnimiatãcũãrê, ¿nopẽi jããrê tocãrõ majũ mũ tũgõñancũñati?

⁷Ati yutea caãno mai ángelea majã roca macããnarê bairo jããrê mũ cũñupã.

Bairo jãärë cūmicūā, āmerë yua, caānimajūrā jāā ānio joroque mu ātiya.

⁸ Nipetirije uparārë bairo jãärë mu cūñupā,” ĩ quetibujuyupi jīcāñ. Bairo camasārë nipetiro uparārë bairo cūrī yua, dise ūnie na netōnucāētīña. Cabaimiatacūārë, camasā nipetiro rotipeyojīāti masiētīñami mai. ⁹ Jesús cūārë peti yutea cārōā āngelea majā roca macāācūrë bairo cū cūñupī Dios. Cū puame camasārë camainetōū ānirī, Jesucristo cū riao joroque ásupi. Butiuro popiye netōñupī, Jesús marī āme caānarë netōōgu. Bairo cū cabairique jūgori yua, Dios puame caroa tutuarique majūrë cū joyupi. Quetiupau majū cū jāāō joroque cū ásupi tunu.

¹⁰ Nipetiro ati umurecōo macāājë, Dios cū caátaje niña. Nipetirije ati umurecōo caānie baiānimasīña Dios cū caátirotimasīrijë jūgori. Dios puame cū pūna caāna nipetiro cūtu caroaro caānopu na caānorë boyupi. Bairi Jesucristo popiye cū catāmūorīqūë jūgori ñe ūnie carusaecu cariape camasārë canetōōmasī majū cū ásupi.

¹¹ Jesús marīrë canetōōricū cūā jīcārō tūnia Dios pūnaa jeto marī āniña. Bairi Jesús Dios macū puame, “Yū bairārë bairo caāna niñama,” ĩ tūgoñaboboetiyami. ¹² Bairo ĩ tūgoñaboboetiri, atore bairo qūī quetibujuyupi Jesús Diore:

“Mu caátīānierë na yū quetibujugu yū bairārë bairo caānarë.

Na cañubuenearōpu, ‘Catutuau, cañuu niñami Dios,’ na ñi quetibujugu.”

¹³ Apero cū caquetibujuropu bairo qūīñupī Jesús Diore:

“Yua, Dios mena yū tūgoñatutuaya.”

Tunu aperopu qūīñupī:

“Atoa yū āniña mu pūnaa, yū mu cajoricarā mena,”

qūīñupī Jesús Diore.

¹⁴ Jīcāñ pūnaa, jīcāñ rupau na caānorë bairo Jesús cūā ati rupau caācū etayupi. Bairi cū puame marīrë bairo ati rupau mena cacūgoū riayupi, marīrë cateeri majōcu wātī, yasiriquere caátimajōcure cū netōgu. ¹⁵ Marī camasā marī cayasipeere cauwirā marī ānīmīñupā tocānacā rūmua. Bairo marī cabaimiatacūārë, Jesús puame marīrë caroaro cū caátibojarique jūgori di rūmu ūno marī uwinemoetigarā. ¹⁶ Cariapea, Jesús puame āngelea majārë juátigu mee, marī Abraham pārāmerā roquere marī juátigu, ati yepapu buia etayupi. ¹⁷ Jesucristo puame marī cū yarā rupaure bairo caācū āñupī, marī sumo sacerdote* caācūrë bairo tuagu. Dios cū caññajoro yua, Dios yayere caquetibujunetōū cañuu, bopacooro camasārë caññau tuayupi, marī rupaure bairo caācū ānirī. Bairo caācū ānirī, cūā, camasā roro na caátie wapare netōōñupī, roro popiye cū catāmūorīqūë jūgori. ¹⁸ Bairo Jesús roro átiecori, wātī cūārë roro cū caátirotiriquire yuesupi. Bairo cabairicu ānirī āme cūārë Jesús juátimasījāñuñami wātī camasārë roro cū caátigari majārë.

Jesús es superior a Moisés

3 ¹ Bairo cabairoi, mujāā yū yarārë bairo caāna, Dios yarā, cū ya poa macāāna mena macāāna, Dios cū cabesericarā cū yarā majū, atore bairo mujāārë ñiña: Jesucristo puame apóstol* majū Dios cū caquetibujurotjoricu niñami. Marī sumo* sacerdote majū niñami. Cū jūgori caroaro cariape Dios mena marī tūgoñatutuamasīña. Bairi cū jetorea cariape tūgoñanucūña. ² Marī ñicū Moisés ānacū caroaro cariape átiyayupi Dios cūrë cū caátiroticūrīqūërë marī ñicūjāā Israel macāānarë. Moisés

cū cabairicarorea bairo Jesús cūā caroaro cariape ásupi Dios cūrē cū caátirocticūrīqūērē, Jesús, Dios cū cabesericu majū cūā. ³ Cū puame jīcā wii caqūēnorī majōcure bairo caācū niñami. Moisés puame ti wiire bairo caācū niñami. Jīcā wii caqūēnorīcū ti wii netōōrō caānimajūū niñami. Bairo cabairoi, Jesús, Moisés netōō caānimajūū niñami. ⁴ Tocānacā wiipua, wiiri jīcāū jūgori caqūēnoecorica wiiri niña. Bairo camasā, jīcā wāme na caqūēnomasīmīatacūārē, nipetirije Dios cū caátimasīrījē jeto niña. ⁵ Moisés puame caroaro cariape átiyayupi Dios cū caátirocticūrīqūērē. Cū puame Israel macāānarē Dios cū caquetibujugarijere na quetibujūnetōñupī. Jīcā wiipū capaabojuū ūcūrē bairo caācū āñupī Moisés ānacū. ⁶ Jesús puame roque Dios macū majū ānirī, ti wii upau cariape caācū ūcū niñami. Marīā, ti wii macāānarē bairo caāna marī āniña, cū mena useanirī marī catūgoñatutuacōā ninucūata.

Reposo del pueblo de Dios

⁷ Torecu, Espíritu Santo atore bairo iñupī Dios ya tutipure:

“Āmerē Dios mujāārē cū caquetibujugarijere tūgorā, tiere cateerārē bairo baieticōāña.

⁸ Mujāā ñicūjāā ānana Diore cū baibotionucūwā.

Desierto* cayucumanopu āna Diore cū tūgogaetiri, butiuro cū asiao joroque baiwā.

Bairi mujāā puame narē bairo baieticōāña.

Cayugaenarē bairo baieticōāña.

⁹ Topu mujāā ñicūjāā yu yayerē tūgogaetiri, yu asiao joroque yu áma.

Narē yu camasīrījē mena cuarenta cūmarī majū yu caátijēño

iñorijērē iñamirācūā, yu baibotiocōā ninucūwā.

¹⁰ Torecu, ti tuti macāānarē na yu asiajāñuwū. Atore bairo na ñiwū:

‘Ricaati tūgoñarīqūē jetore mujāā yeri pūna mena mujāā tūgoñamawijia ñesēānucūña, yu yaye quetire boetiri.’

¹¹ Bairo asiari yua, atore bairo na ñiwū: ‘Caānorē bairo mujāārē ñiña:

Yu mena caroaro cayerijōrōpu di rūmu ūno mujāā etagetigarā torpue,’ na ñiwū,” iñupī Dios.

¹² Bairi yu yarā, tocānacāpua maijūgoya mujāā yeri ape wāme roro mujāā catūgoñarijērē. Roro mujāā yeripua mujāā catūgoñaata, Dios caānicōāninucūūrē cū jānaweyorārē bairo mujāā baigarā. ¹³ Bairo puame roque boya mujāārē: Tocānacā rūmua jīcārō tūgoñatutuo joroque āmeo ása Dios mena. Bairo áticōā ninucūña mai mujāā cacatiri rūmu cārō, ni ūcū mujāā mena macāācū jīcāū wātīrē busujāecoremi irā. Bairi wātīrē mujāā cabusujāecoata, Diore cayugaenarē bairo mujāā tuagarā tunu. ¹⁴ Jesucristo mena mujāā catūgoñatutua jūgoricapapua tūgoñatutuacōā ninucūña ati ūmurecōore mujāā caāni rūmu cārō. Bairo mujāā caátīmata, Jesucristo mena mujāā ānicōā ninucugarā.

¹⁵ Bairi atore bairo iña Dios cū caquetibujuricaropu:

“Āmerē Dios mujāārē cū caquetibujugarijere tūgorā, tiere cateerārē bairo baieticōāña.

Mujāā ñicūjāā Diore cabaibotionucūñarīcārā ānanarē bairo baieticōāña,”

iña ti tutipu.

¹⁶ ¿Noa ūna na āñuparī Dios busuriquere tūgori bero, tunu tiere

catūgogaetana? Naa āñupā marī
ñicū ānacū Moisés, Egipto yeparū
caānarē cū cajewiyoricarā. ¹⁷ ĪNoa
menarē Dios cuarenta cūmarī majū cū
asia āñuparī? Naa āñupā na carorije
wapa jūgori desierto cayucumanopū
cayasiricarā. ¹⁸ Tunu, ĩnoa ūnarē
atore bairo qūñuparī Dios: “Caānorē
bairo mujāārē ñiña: Yu mena caroaro
cayerijōrōpū di rūmu ūno mujāā
etaetigarā topure,” na qūñuparī? Naa
āñupā Diore cabotioricarā. ¹⁹ Merē
marī masiña na cabairiquere. Diore
na cabaibotiorique jūgori cū mena
caroaro caānopū etamasīēsupā.

4 ¹ Mai, Dios cū yapau
yerijōrō caānopure marī
cajāāmasīpeere cū caīcūrīqūē caāno
ūnoa majūgoya mujāā yeri ape
wāme roro mujāā catūgoñarījērē.
Baipua, ni jīcāū ūcū mujāā mena
macāācū jāāetibujioumi, tieie cū
camajūgoeticōāta. ² Marī ñicūjāā
ānanarē Dios cū caquetibujiriquera
bairo marī cūā marī tūgowū cū yaye
queti marirē cū canetōogariquere.
Na puame tie quetire catūgoricarā
na caānimitacūārē, tie narē wapa
mañupā, na majū jīcārō tūni Dios
yaye quetire na catūgousaetaje jūgori.
Dios mena tūgoñatutuagaesupa.

³ Marī puame roque Dios yaye
quetibujiriquere cariape catūgoricarā
ānirī marī jāāetagarā Dios yapau
cayerijōrīpau. Baipua, marī
ñicūjāārē na asiari, atore bairo na
ñupī Dios:

“Caānorē bairo mujāārē ñiña: Yu
mena caroaro cayerijōrōpū di
rūmu ūno mujāā etaetigarā
topure,” na ñupī.

Cabaimitacūārē, Dios puame ati
murecōore cū caqūēñorīcārō beropua
merē na cayerijāpauē qūēnoyaparo
peticōāmiñupī. ⁴ Jīcāpau Dios ya

tutipū atore bairo ĩ quetibujūya ati
murecōore cū caātiyaparorica rūmu
bero macāā rūmūrē:

“Dios yerijāñupī cū paariquere
yaparori bero puāa pēnirō
cānacā rūmu caāto majū.”

⁵ Tunu aperopū cūārē marī ñicūjāārē
na ñupā Dios ya tutipū:

“Di rūmu ūno mujāā etaetigarā
yu yapau caroaro yerijōrō
caānopure,”
na ñupī Dios.

⁶ Dios yaye quetire catūgojūgomirīcārā
Dios yapau caroaro cayerijōrōpū
jāāētigarāma, Diore na cabaibotiorique
jūgori. Na bero Dios yaye quetire
catūgoricarā puame roque jāārā
baiyama. ⁷ Bairi Dios puame ape
yūtea cawāma yūtea cūnemoñupī
tunu camasā na canetōomasīpa yūtea
ūnorē. Marī ñicūjāā ānana Diore
cabaibotioyicarā beropū David ape
tuti bero macāācūpū tunu atore bairo
ĩ woquetibujūyayupi Dios ya tutipū
mujāā yū caīquetibujūatajere:

“Amerē Dios mujāārē cū
caquetibujugarijere tūgorā, tieie
cateerārē bairo baieticōāna,”
ñupī David.

⁸ Josué, Moisés berore marī ñicūjāā
israelita majārē cajūgoricū puame
jīcāpau caroapau cayerijōrōpū na
cajūgoátācū cū caāmata, ape rūmu
camasā na canetōomasīpa rūmu ūnorē
quetibujū cūnemoētībujioricūmi
Dios. ⁹ Bairi mai, Dios yapau
caroaro cayerijōrīpau cū ya poa
macāāna na caānīparo nicōāna.
¹⁰ Dios cū paariquere ātiyaparori
bero, cū cayerijāricārōrēā bairo
ni jīcāū ūcū Dios yapau caroaro
cayerijōrīpau caetau puame cū
paariquere jānarī cū cūā yerijāgumi.

¹¹ Torena, marī cūā tutuaro mena
marī tūgoñatutuanemorotiya, topure

etagarā, “Marī nīcūjāā catūgousaetana na cabaiyaricarore bairo marī baire,” irā.

¹²Dios busūrique pūame marīrē cacatirā marī ānio joroque marī ātiya. Nōsēricapāī pūga nūgōā caoripāī marī yeripū caetarore bairo niña Dios busūrique. Tipāī netōrō etamasīña Dios busūrique marī yeripū, marī catūgoñarijē nipetiro macāājēpū. Bairi tiere tūgorā yua, marī pupeapū marī catūgoñarijērē, “Caroa niña,” o “Carorije niña tie,” marī ī tūgoña besemasīña. ¹³Marīā, Dios cū caātana marī āniña. Bairi ni jīcāū ūcū marī mena macāācū yasioropū cū caātiere ātimasīētīñami Dios cū caīñajoro. Nipetirije marī caātiere masīpeti majūcōāñami Dios, marīrē caīñabesepau ānirī.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴Jesús, Dios macū pūame marī sumo* sacerdote majūrē bairo caācū etayupī ūmūrecóopure. Bairi marī pūame Jesucristo mena marī catūgoñatutuacōā ninucūrījērē āticōā ninucūrotiya. ¹⁵Jesús, marī sumo sacerdote pūame marī cayeri wēpūētīērē masīcōāñami. Bairi marīrē bopacooro majū marī īñanemomasīñami, merē cū cūā bopacooro bairique ūnierē marīrēā bairo catāmūoñarīcū ānirī. Bairo cabairicū nimicūā, cū pūame jīcā ni ūno roro āpeyupī. Jīcā ni ūno wātī cū caīrījērē yuesupī. ¹⁶Bairi uwiricaro mano Diore cū marī jēnigarā nocārō marīrē camaimajūrē. Marī roro marī cabairijere cū cabopaca īñaparore bairo irā, tūgoñatutuarique mena cū marī jēnigarā. Bairo marī caápata, marīrē juátinmogumi popiye marī cabairi rūmūrē, nocārō cañuū majū ānirī.

5 ¹Tocānacāpūna sumo* sacerdote majū marī mena macāāna camasā na cabesericarā niñama, marīrē Diopure cajēnibojaparā na āmarō irā. Bairi na pūame waibūtoa riire joemūgōjobojuanucūñama, camasā na carorije wapare Dios cū netōōáto irā. ²Bairi tunu sacerdote* majōcu marīrē bairo camasocu ānirī Dios cū carotirije nipetirijere ātiyomasīētīñami. Bairo cabai ānirī Dios yayere camasīpeyoenarē, rorije caátimawijiarā cūārē bopacooro majū na īñamaimasīñami. ³Torecu, cū cūā rorije cū caátie cacūgon ānirī cū yaye wapa, camasā yaye wapa cūārē waibūtoa rii mena joemūgōjo masīñami Diopure.

⁴Jīcāū cū majū cū caboro jūgori sacerdote majōcu jāāmasīētīñami. Dios, Aarón ānacūrē cū cabesecūñarīcārōrēā bairo sacerdote majōcu cūā Dios cū caīñabesericū ūcū niñami. ⁵Jesús cūā cū majūā sumo sacerdote majōcure bairo jāāēsupī. Dios pūame roque cū jōñupī. Atore bairo qūīñupī cū macūrē: “Mū, yū macū majū mū āniña.

Atī rūmūi yū macū mū ānijūgogu.” ⁶Dios ya tuti apero cū caquetībujaropu atore bairo qūīñupī cū macūrē:

“Sacerdote majū, Melquisedec* ūcū mū yū cūña.

Mū pūame tocānacā rūmūa camasārē cajēnibojau mū ānicōā ninucūgu,” qūīñupī Dios cū macūrē.

⁷Mai, Jesucristo ati yepapū ācū, popiye baigu jūgoye otirī, tutuaro mena Diore qūī jēniñupī. Dios jeto cū netōomasīñupī roro cū cabaijepe ūnierē. Cū pūame tūgoyupi Jesús cūrē cū cajēnirījērē, Jesús caroaro catūgousau cū caāno jūgori. Cū juátinemoñupī. ⁸Bairi Cristo, Dios macū nimicūā, roro popiye tāmūoñupī. Bairo

roro cū catām̄orīqūē jūgori caroaro tūgonemo masīñupī Jesús, Dios cū pacu cū caátirotirijere. ⁹Bairo popiye cū cabairique jūgori caroú majū ñe ũnie camácū baietari bero, nipetiro cūrē catūgousari majārē yerijōrō ānicōā ninucūrīcāp̄ap̄u caetaparā na ānio joroque na ásupi Jesús. ¹⁰Torecū, Melquisedec sumo sacerdote majōcū Dios cū cacūrīcū ũcūrēā bairo cū cūñupī Dios, Jesús cūrē.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹Ati wāme quetibujuriquere capee wāme mujāā yu quetibujunemogamiña. Baimicūā, mujāā puame tāmuri mujāā catūgojēñomasīētō jūgori, tiere yu quetibujunemoētīña.

¹²Tirūm̄p̄u merē mujāā tūgojūgowu Jesucristo yaye quetire. Bairo tirūm̄p̄u catūgojūgoricarā ānirī tie quetire cajūgobueri majā mujāā ānibujiorā. Bairo caāniparā nimirācūā, mujāā puame cariape mujāā tūgojēñomasīētīña mai. Dios yaye queti camasiryoetie ũnieacā cūrē caroaro majū tunu mujāārē quetibujuricare mujāā bonucūña. Ūgarique majūrē caugaena cawīmarā caūpūrācā ũnarē bairo mujāā āniña mai. Dios mena mujāā tūgoñatutua nemomasīētīña.

¹³Cawīmarā caūpūrācā puame, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” na caīmasīētōrēā bairo mujāā cūā caroa macāājērē mujāā tūgoña besemasīētīña mai. ¹⁴Ūgariquere caugarāpu niñama cabūtoa. Na puame caroaro tūgomasiñāñuñama caroa wāme ũnierē. Bairi, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” ī tūgoña besemasīñama.

6 ¹Bairo cabairoi, cabutoare bairo nemorō Dios mena tūgoñatutuagarā, Jesucristo yaye queti camasiriyorijere marī buenemogarā. Marī cabuejūgorique

cañurījē to caānimiatacūrē, nemojāñurō camasiriyorije to caānimiatacūrē, buenemorotiya. Marī cabuejūgorique bairo āmū: Roro marī caátiere yapapuari marī cayeri wasoariquere marī buewu. Roro marī caátiere marī cacūētīcōāta, caūpetietop̄u cayasirānārē bairo marī cabaibujioriquere marī buewu. Apeyera Dios mena tūgoñatutuarique cūrē marī buejūgowu. ²Apeyera bautizarique* macāājē cūrē marī buewu. Tunu Diore catūgousari majārē na r̄poa buire na wāmo mena ñigāpeori Diop̄re jēñibojarique cūrē marī buewu. Cariacoatana nimirācūā tunu na cacaticoatie cūrē marī buewu. Apeyera tunu Dios camasārē cū caññabeseri r̄m̄u caetaro narē cū caññabesero bero na cabaicōāninucūp̄ee cūrē marī buewu. ³Tie nipetirije marī cabuejūgorique caānimajūrē to caānimiatacūrē, nemojāñurō camasiriyorije roquere buenemorotiya. Bairoa marī átigarā, Dios cū caboata.

⁴⁻⁶Jīcāū ũcū camasocū Dios yaye quetire cariape tūgoyp̄u. Dios cūrē cū camairījērē tūgomasiñī useanirīqūē mena āñup̄. Espiritu Santo cū camasiñonemoriñē cūrē masīñup̄. Bairi Dios yaye caroa queti cūrē useanirīqūē mena tūgoyp̄u. Dios cū carotimasirīpau macāājē cū camasirīñē mena cū caátijēñorīqūē cūrē ññañup̄. Cū ũcū cañnacū puame tiere catūgoricu nimicūā, Dios yaye caroa quetire cū cajānamajūcōāta, p̄gani cārō tunu cū yerire Dios mena tūgoñawasonemo masīā maa. Cū ũna puame Jesucristo Dios macūrē caboena ānirī yucupāīpu capuaturicarārē bairo ána átiyama, p̄gani cārō tunu nipetiro camasā na caññajoro. Jesure roro cū boyetieperārē bairo átiyama.

⁷Bairo cabairā p̄ame oco caocarije yeparu cañarō ti yepa p̄ame caip̄jō yasiorore bairo caña niñama. Ti yepa uparā ti yepare na caotero bero caroare caríca joata, “Caroa yepa Dios cū cūrīcā yepa niña,” ī masiñama ti yepa uparā. ⁸Carorije pota yucu ūnie jeto caríca joata roque, ti yepa dope bairo átimasīā maa. “Dios cū carocarica yepare bairo tuagaro,” īgarāma yua ti yepa uparā. Bairo ī yaparori bero, ti yepare joerocacōgarāma.

**La esperanza que nos
mantiene firmes**

⁹Bairo tutuaro mena mujāārē quetibujumirācūā, yu yarā, jāā masijāñuña merē Dios cū canetōrīcārōpu caánā mujāā caānierē. ¹⁰Bairi Dios cañuu majū niñami. Masiritietiyami Dios mujāā cūrē caroaro mujāā camairījērē. Cūrē mujāā camairījē jūgori marī yarā Dios mena catūgoñatutuarārē na mujāā juátinewowū. Mai, bairoa mujāā átīcōā ninucūña āme cūrē. ¹¹Torena, mujāārē atore bairo jāā īneñoña: Tocānacāp̄rua mujāā mena macāānarē bairo jeto na juátinewoña useanirīqūē mena. Bairo átīnucūña, Dios caroaro cū caátibojapee nipetirijere mujāā cacūgopetimasīparore bairo irā. ¹²Mujāā, aperā cateeyepairā na caátīānajē cūtiere bairo mujāā caátīāno jāā boetiya. Dios mena na catūgoñatutuarije jūgori popiye baimirācūā, Dios cū caírīcārōrēā bairo cū canetōrīcārā na cabairore bairo mujāā caāno jāā boya.

¹³⁻¹⁴Dios, marī nīcū Abraham ānacūrē caroaro cū caāti rūmurē cariape cū majū ya wāme mena qūīñupī, apei cū netōrō caīñabesei cū camano jūgori. Bairo qūīñupī: “Caroa

majūrē mu yu jogu. Mu pārāmerā capāārā majū na bno joroque yu átigu.”

¹⁵Bairo cū cairō bero, Abraham p̄ame cū caírīcārōrēā bairo caetapa rūmurē caroaro mena coteyupi. Cabero Dios cū caicūjūgoyetiricarorea bairo cū baiyupa.

¹⁶Camasā p̄ame, “Cariape majū jāā īña,” na caīata, na bui macācū ya wāme mena ī busunucūñama. Bairo cū wāme mena na caībusuata, “Marī caírīcārōrēā bairo marī caápericōāta, cūā, marīrē popiye marī baio joroque cū áparo,” caírārē bairo īnucūñama. Bairo na cairō bero caānoi, dope bairo ape wāme ī busunetō masīā maa yua.

¹⁷Torecu, Dios p̄ame wasoaricarō mano cariapea caroaro cū caátibojapeere cūrē catūgousarā na camasīrōrē boyupi. Pūgani cārō tūgoñanemorīcārō mano tiere na camasīrō boyupi. Bairi cū caicūrīqūērē bairo caroaro cū caátipeere cacūgoparārē cū ya wāme majū mena na ī quetibujuyupi.

¹⁸Bairo marīrē, “Caroaro mujāārē yu átigu,” bairi tunu cū wāme majū mena irī, cū caīquetibujurique jūgori marī p̄ame caānorē bairo cariape marī tūgoñatutuagarā. Dios caītopai mee niñami. Cū caírīqūē dope bairo wasoamasīā maniña. Bairi, “Marīrē netōgumi Dios cū caírīcārōrē bairo,” marī ī tūgoñatutuamasīā. ¹⁹⁻²⁰“Cūmua capairicare āpōāpī canucūrīpī mena jūgori, ti cūmua aperopu wuāmasīētīña,” marī ī masīña pūgani cārō tūgoñarīcārō mano. Torena bairo Jesús mena marī catūgoñatutuarique mena jūgori, “Cū mena useanirī marī ānicōā ninucūgarā tocānacā rūmua cū caírīcārōrēā bairo,” marī ī masīña merē pūgani cārō tūgoñarīcārō mano. Apeyera tunu sumo* sacerdote majōcu templo*

wiipũ Dios mena busuácú, jutii asero yoo ñotarica aserore netõri, Dios cū cañniparũ etanucũñupũ. Torea bairo Jesús marĩ catũgoñatutuanemojũgoricũ cūã cū cariarique jũgori umurecõo Dios cū cañniparũ etayupi. Marĩ jũgoye ájũgoyupi umurecõore, marĩ cū yarã cūã cū tũpũ marĩ caamasiparore bairo i. Bairo cū caáto jũgori, cū cũñupĩ Dios marĩ sumo sacerdote majõcure bairo cañnicõãninucũpau majũ. Tirũmũpũ macããcũ Melquisedec* cawãmecũcũ ãnacũrẽ bairo cū cũñupĩ.

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

7 ¹Melquisedec* cawãmecũcũ puame Salem cawãmecuti macã quetiupau rey* ãñupũ. Dios, nocãrõ catutuau jõbui umurecõo macããcũ yau sacerdote* majũ ãñupũ. Bairi marĩ ñicũ Abraham ãnacũ, reyes quetiuparãrẽ cū capajãnetõncãrõ bero, cū ya macãpũ cū catunuátó, Melquisedec puame cū bocãetayupũ. Bairo cū bocãetari yua, “Caroare cū joáto mũrẽ Dios,” quĩ jẽnibojayupũ Abrahãrẽ. ²Bairo cū caĩjẽnibojã yaparoro bero, Abraham puame cū wapana ãnana na cacũgomirĩquẽrẽ pajãrĩ bero cū cajerique pũga wãmo petiro cãnacã sero cañnierẽ jĩcã sero cãrõ cū joyupũ Melquisedere. Mai, Melquisedec wãme puame bairo ïgaro ñña: “Quetiupau rey cariape caãcũ,” ïgaro ñña. Cũ ya macã Salem cūã bairo ïgaro ñña: “Caroã yeri pũnacutaje caãni macã,” ïgaro ñña. Bairi ti macã quetiupau puame cūã, “Quetiupau caroã yeri pũnacutaje caãcũ niñami,” ïgaro ñña. ³Masiã maniña Melquisedec pacũ ãnanarẽ. Cũ ñicũjãã ãnana cũãrẽ masiã maniña. Apeyera cū cabuiarique, bairi cū cabaiyasirique ñnierẽ na caquetibũjũro cũãrẽ tũgoã maniña. Dios macũ

Jesús cū cabairica wãmerẽã bairo Melquisedec cūã sacerdote majõcũ nicõã ninucũgumi tocãnacã rũmua.

⁴Bairi ãmerẽ cañnimajũũ Melquisedec cū cañnierẽ tũgoãña. Marĩ ñicũ cañnijũgoricũ Abraham puame cū wapanarẽ na pajãrĩ bero, na cacũgomirĩquẽ cū cajerique pũga wãmo petiro cãnacã sero cañnierẽ jĩcã sero cãrõ cū joyupũ Melquisedere. ⁵Moisẽs ãnacũ cū caquetibũjũcũrĩquẽ jũgori sacerdote majã Levĩ ya poa macããna puame pũga wãmo petiro cãnacã sero cañnierẽ jĩcã sero cãrõ jemasĩñnama camasã na ya macã macããna na cawapatarijere. Na yarã majũ Abraham pãrãmerã jĩcã majã na cūã na cañnimitacũãrẽ, na jemasĩñnama na cawapatarije pũga wãmo petiro cãnacã sero cañnierẽ jĩcã sero cãrõ majũrẽ. ⁶Melquisedec puame Levĩ ya poa macããcũ ãmerimicũã, Abraham cū cacũgorije pũga wãmo petiro cãnacã sero cañnierẽ jĩcã sero cãrõ jeyupi. “Caroã wãmerẽ mũ yũ jogũ,” Dios cū caicũrĩcũ yaye pũga wãmo petiro cãnacã sero cañnierẽ jĩcã sero cãrõrẽ jeeri bero, “Caroãre mũ cū joáto Dios,” quĩ cũñupĩ Melquisedec Abrahãrẽ. ⁷Nipetiro camasã atore bairo ï masĩñnama: “Caroãre cū joáto mũrẽ Dios,’ caĩ puame, cū caĩ netõjãñurõ cañnimajũũ niñami.” ⁸Levĩ pãrãmerã ãme macããna sacerdotea caãna pũga wãmo petiro cãnacã sero cañnierẽ jĩcã sero cãrõrẽ cajenucũrã puame camasã cayasiparã majũ ninucũñnama. “Melquisedec puame roque cañnicõãninucũũrẽ bairo caãcũ niñami,” i quetibũjũya Dios ya tutipũ. ⁹⁻¹⁰Ti rũmũ Melquisedec Abrahãrẽ cū cabocãetari rũmũrẽ, Abraham puame cū rupaũpũ cũgoyupi cū pãrãmerã cañniparã nipetirore. Levĩ ya poa macããna cũãrẽ cũgoyupi, na

cabuiaetimiatacūārē mai. Bairi bairo marí í masiña: Abraham cū yaye puga wāmo petiro cānacā sero caānierē jicā sero cārō Melquisedere cū cajori rūmu caāno, Leví ya poa macāāna cūā cū jorārē bairo ásupa, Abraham cū cajoro jūgori.

¹¹ Sacerdote majā levita* ya poa macāāna Aarón pārāmerā caānana jūgori marí nīcūjāā Israel yepa macāāna puame ñejūgoyupa Dios yaye cū caátiroticūrīqūērē. Bairi sacerdote majā caānana Dios cū caroticūrīqūērē cabori majārē ñe ūnie caroa carusaenarē bairo caāna na tuo joroque caāna na caāmata, Aarón ūcū mee, ape majōcu Melquisedec ūcū sacerdote cū cajāārō bonemoetibujiocarō. ¹² Apei sacerdote majōcu cū cajāāwasoarorea bairo cabucu rotirique Moisés ānacū cū caroticūrīqūē cūārē cawāma wāme puame wasoanemorotiya. ¹³⁻¹⁴ Profeta* majā na caīwoatujūgoyetiricu marí Quetiupau Jesús puame sacerdote majā ya poa macāācū mee āñupī. Aarón ya poa macāācū mee, Judá ya poa macāācū roque āñupī. Tere nipetiro camasā masiñama. Ni jicāū ūcū sacerdote majōcu Aarórē bairo caācū Judá ya poare mañupī. Moisés ānacū sacerdote majā Aarórē bairo caāna na caāni wāmerē quetibuju, “Judá ya poa macāāna sacerdote majā caānīparā nīgarāma,” í quetibujuesupi.

¹⁵ Jesús, apei sacerdote Melquisedere bairo caācū cū cajāārīqūē jūgori, “Cabucu rotiriquere cawāma wāme mena wasoa yaparoya,” nemojāñurō caānorē bairo marí í masiña. ¹⁶ Cabucu roticūrīqūē, “Ti poa macāāna sacerdote majā jāamasīñama,” caīquetibujero jūgori mee sacerdote jāāñupī Jesús. Caānicōācū cū caānie jūgori puame roque jāāñupī. ¹⁷ Atore bairo qūñupī Dios cūā Jesús cū caānicōānierē:

“Sacerdote majū Melquisedec ūcū mu yu cūña.

Mu puame tocānacā rūmua camasārē cajēnibojau mu ānicōā ninucūgu,” qūñupī Dios cū macūrē.

¹⁸ Cabucu roticūrīqūērē camasocu ni jicāū ūcū cū caátie jūgori netōmasiētīñami. Bairi tie cabucu roticūrīqūē puame marí jānaecoya yua. ¹⁹ Tie Moisés cū caroticūjūgorique puame dope bairo átimasēsupa camasā Dios tupu caāgarārē. Amerē yua, tie caānato ūnorēā, marí bōcaya cawāma wāme Dios cū cacūrīqūērē. Jesucristore marí catūgoñatutuarije jūgori caroaro cariape Diore marí bocaetamasīña marí yeripu yua.

²⁰ Tore bairo marí camasīrō boyupi Dios. Bairi cū ya wāme majū mena írī, tiere marí masiñupī. Apera sacerdote majā puamerē ni ūcū wāme mena írī na jōēsupa. ²¹ Cabaimiatacūārē, marí Quetiupau puamerē Dios cū ya wāme mena írī, sacerdotere bairo cū jōñupī. Dios ya tutipu cūā atore bairo í quetibujuya Jesure:

“Caānorē bairo cariape iñami marí Quetiupau Dios cū macūrē, ape wāme tūgoñanemorīcārō mano: ‘Sacerdote majū caānicōānīnucūpau mu yu cūña,’ qūñami Dios cū macūrē,” í quetibujuya Dios ya tutipu.

²² Bairo Dios cū caīricārōrē bairo Jesús puame sacerdote cū caānicōānīpee jūgori cawāma wāme camasārē Dios cū caátiroticūrījē to tuo joroque ásupi Jesús, cabucu wāmerē jānarí yua. Bairo átiri, cañunetōrījē puame cabucu wāme Moisés cū cacūjūgoriquere wasoacūñupī.

²³ Apera sacerdote majā Leví ya poa macāāna puame jicāū na mena macāācū sacerdote cū cabaiyasiro

bero, apei tunu wasoetanucũñupã. Bairi capãarã añuparã sacerdote majã Leví ya poa macãana. ²⁴Jesús pũame roque tocãnacã rũmua caãnicõãninucũpau niñami. Bairi ni jĩcãũ ùcũ cũrẽ cawasoapau sacerdote majã ùcũ ãnicoteetiyami. ²⁵Caroaro cariape Jesús jũgori Diore na yeripũ cabocaetagarãrẽ Jesús pũame na netõõmasĩnami tocãnacã rũmua. Caãnicõãninucũpau caãcũ ãnirĩ, cũ yarãrẽ Diopũre na jẽnibojamasĩnucũñami.

²⁶Tore bairo cabairoi yua, Jesús niñami marĩ sacerdote, marĩrẽ cacoteãninucũ majũ. Cũã, cañuu ñe ùnie carorije wapa cacũgoecu niñami. Bairi camasã roro na caátore bairo caápei niñami. Dios pũame carorije caãna na camanopũ cũ cũñupĩ cũtu ùmũrecóo bui macã tutipũ. ²⁷Cũã, aperã sumo* sacerdote majãrẽ bairo mee niñami. Na pũame waibutoare pajĩãrĩ bero cajũgoye mai, na carorije wapare regarã, waibutoa rii mena joemũgõjonucũñama Diopũre. Bairo átiri beropũ yua, aperã camasãrẽ tore bairo na átibojanucũñama. Tore bairo átinucũñama tocãnacã rũmua sumo sacerdote majã. Jesús pũame roque yucupãipũ cũ cariarique jũgori jĩcãnia roro popiye bairi riayupi, marĩ carorije wapare netõpeyo yaparoetagu. Pugani cãrõ marĩ cũ cariabojapee mañupã. ²⁸Moisés cũ caroticũrĩqũẽ pũame sacerdote majã quetiuparã na ãnio joroque ásupa, camasã ãnirĩ carorije cawapa cũgorã na caãnimiatacũãrẽ. Bairo na cabaimiatacũãrẽ, Dios pũame cũ wãme majũ mena ïrĩ, cũ macũrẽ sumo sacerdote majõcũre cũ cũñupĩ, Moisés cũ caátitoticũrĩqũẽ bero. Cũ macũrẽ Dios pũame tocãnacã rũmua cañuu caãnicõãninucũpau bairo cũ cũñupĩ.

Jesús, mediador de un nuevo pacto

8 ¹Tocãnacã wãme mujããrẽ jãã caquetibujuriye caãnimajũrĩjẽ pũame atore bairo niña: Jesús marĩ sumo* sacerdote ùmũrecóopũ Dios cũ caruiro cariape nũgõãpũ ruiyami, carotimasĩruiricaropũ. ²Jesús pũame camasã na caquẽnorĩcã wii templo* wii meerẽ, sumo sacerdote majõcũre bairo átiãniñami ùmũrecóopũre. Dios marĩ Quetiupau majũ cũ caquẽnorĩcã wii pũamerẽ tore bairo Diopũre marĩ jẽniboja ãniñami.

³Ati yepapũ caãna tocãnacãũpũa sacerdote* majã waibutoa riire camasãrẽ cajoemũgõjobjoparã na caĩcũrĩcãrã ninucũñama. Bairi Jesús cũã torea bairo caãcũ ãnirĩ cũ majũ rupau cũ cariarique mena jũgori Diopũre camasã yayere jonetõũrẽ bairo caátĩacũ niñami. ⁴Jesucristo pũame ati yepapũ cũ catuaata, jĩcãni ùno sacerdotere bairo ãmerĩbujioricũmi. Merẽ ati yepapũre niñama sacerdote majã Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ bairo Diopũre camasã na cajorijere cajonetõbojari majã. ⁵Moisés ãnacũrẽ santuariore* cũ caquẽnorotiparo jũgoye atore bairo quĩñupĩ Dios: “Tũgoya mai: Ëtãũpũ mu caãno mu yũ caĩñorĩcãrõrẽã bairo mu quẽnogũ santuariore,” quĩñupĩ Dios Moiserẽ. Bairo Dios Moiserẽ cũ caĩrĩqũẽrẽ tũgori, atore bairo marĩ ï masĩna: “Sacerdote majã na caátĩãninucũrĩjẽ pũame ùmũrecóopũ macããjẽ Dios yayere na caátiqueyocõñarĩjẽrẽ bairo niña,” marĩ ï masĩna. ⁶Na paarique ñumirõcãã, jõbui marĩ sumo sacerdote Jesús marĩrẽ cũ caátibojarijẽ pũame ñunetõña. Cawãma wãme Jesús camasãrẽ cũ caĩrĩcãrõrẽ bairo Dios mena jĩcã yeri pũnacũnarẽ bairo na ãnio joroque ásupi Jesús.

⁷ Moisés cū caroticūrīqūē caroa wāme caānijūgorica wāme caroaro cariape caāmata, apeye cawāma wāmerē marī bonemoetibujiorā tunu.

⁸ Torecū, Dios pūame ti yūtea macāāna camasā na caātiānierē īnarī, “Caroaro jīcārō tūni ātiāmerīnāma,” īnupī. Atore bairo ī quetibūjuya cū ya tuti cāā:

“Bairo īnami marī Quetiupau: ‘Ape yūtea caāno etagarō Israel, bairo Judā ya poa macāāna nipetiro judío majārē cawāma wāme na yū caátibojapee.

⁹ Atie pūame mūjāā nīcūjāā Egipto yeparū caānarē na yū cajewiyorī rūmū caāno na yū caquetibūjucūjūgoriquere bairo mee nigaro.

Bairo na yū caquetibūjucūrīqūērē na cabaibotiorique jūgori na yū aweyocoárú, īnami marī Quetiupau.

¹⁰ ‘Ti yūtea caāno Israel macāānarē cawāma wāme na yū caátibojapee atore bairo nigaro: Na yeri na catūgoñarījēpū yū caroticūpeere na tūgoñao joroque na yū ātigū.

Bairo yū caāto, yū caroticūrījērē borā, tiere caroaro cariape ātigarāma.

Torecū yūa, na pacū yū ānigū. Na pūame yū ya poa macāāna nigarāma.

¹¹ Bairo yū caāto jūgori, “Marī Quetiupau yayere mū yū quetibūjupa,” āmeo īētīgarāma, merē yūre camasīrā jeto caāna ānirī. Cawīmarā, cabūtoa nipetiro yūre camasīrā jeto nigarāma ti yūtea caānorē.

¹² Na, roro na caátajere yū masiriyogu. Pūgani tunu tiere yū tūgoñanemoetigu, īnami marī

Quetiupau,” ī quetibūjuya cū ya tutipū.

¹³ Cawāma wāme marīrē cū caátibojapeere cū caāta, tirūmupū marī nīcūjāārē cū caquetibūjucūjūgoriquere, “Jānarīqūērē bairo nicōāna,” īgu īcūmi. Bairi dise ūnie marīrē dope bairo caátimasīētīē pūame jicoquei petigaro baiya.

El santuario terrenal y el santuario celestial

9 ¹ Bairi tunu marī nīcū ānacū Moisere Dios cū caquetibūjuroticūrīqūē jūgori masīnupā camasā nūbuerā na caátinucūbūgopeere, ati yepa macāātō santuario* macāājērē. ² Dios ya wii waibūtoa aseri mena na caqūēnojūgorica wii pūame atore bairo caāni wii ānuparō: Pūga arua cacūgori wii majū ānuparō. Etajūgoricapare, Cañurīpau cawāmecutīpare ānuparō candelabro jīñaworica tutu. Tīparea ānuparō tunu jīcā mesa pan caroa Dios yaye majū na caīcūrīqūē cūā. ³ Bairi jīcā jutii ēnotarica bero macāā asero jūgoyerū ānuparō tunu Cañurīpau Majū Dios ya arua cawāmecutī arua. ⁴ Topure ānuparō oro mena na caqūēnorīcā altar* mesa incienso* cajutiñurījērē na cajoemugōrī mesa majū. Tīparea ānuparō tunu Dios ya pata rocapata* cofre del pacto cawāmecutī pata oro mena nipetiropū cabuire werica pata majū. Tī pata pūpearū ānuparō jīcā jotū oro mena na caqūēnorīcā jotū, ūgarique Dios cū cajorique manā* cawāmecutīe mena. Tunu bairoa ti pata pūpearūre ānuparō Aarón ānacū tuericu caācājāārīcū cūā. Apeyera Dios cū caroticūrīqūērē cū cawoaturicapāīrī ūtāpāīrī cūā ānuparō ti patapūpearūre. ⁵ Tī pata bui pūamerē ānuparā ángelea* majārē

bairo caãna wericarã pugarã. Na pũame topũ na caãnie jũgori, “Dios cũ caãno niãa ato,” ĩgarã baiyuparã. Na querũpũngi mena ãmeo ñucãnamurĩ ti pata buire nucũñuparã. Bairo cabaimiatacũãrẽ, capee wãme yũ quetibũjunemoẽtĩña ti wãmerẽ.

⁶Bairo ti wii macããjẽ tore bairo caroaro quẽnorĩcãrõ caãnoi, ti wii caãnijũgori aruare jããetanucũñuparã, na cañubuerije macããjẽrẽ átigarã sacerdote majã. ⁷Ti arua bero macãã arua pũamerẽ sumo* sacerdote jeto jããmasĩñupũ. Jĩcãni jeto jããnucũñupũ jĩcã cũmarẽ. Ti aruare cũ cajããri rũmurẽ waibutoa rĩre jeãnucũñupũ. Cũ carorije wapa, bairi cũ ya macã macããna tũgoñaena roro na caátie wapa cũãrẽ Dios na cũ masiriyobojãto ĩ, tiere jeãnucũñupũ. ⁸Atie nipetirijere tũgoñarĩ, atore bairo marĩ masĩõñami Espĩritu Santo pũame: Mai, caãnijũgori arua pũame ñubueriquere áta aruapũ camasã na caãnitoye, ape arua, santuario arua pũame mai pããjã masĩã maa. Torea bairo cabũcũ wãme na cañubuerique caãnicõãmata mai, cariape Dios cũ caãnipaure etamasĩã mano. ⁹Tie nipetirije marĩ catũgorije ati yepa macããjẽ santuario pũame marĩ ati yutea macããna umũrecõopũ caãno santuario cũãrẽ marĩ camasĩparore bairo ĩ, cũñupĩ Dios. Bairo tie, ati yepa macããjẽ jũgori waibutoa riire joemũgõrĩ santuariopũ cañubuerã etarã caroaro yericuti petietaetiyama mai. ¹⁰Tie ati yepa macããjẽ Moĩsẽs ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ pũame marĩ caũgapee, marĩ caetipee, marĩ wãmorĩ marĩ cacosepee wãme ñnie jetore átirotiyupa. Tie nipetirije caãtirotirijere Dios cũ cawasoaparo jũgoye mai marĩ rupaure maijũgorique macããjẽ wãme niãa. Marĩ yerire dope bairo átimasĩẽtĩña tie jũgori.

¹¹Merẽ atĩmajũcõãñupĩ Cristo marĩ sumo sacerdote Dios marĩrẽ caroaro cũ caátipeere cajou majũ. Marĩ sumo sacerdote cũ capaari wii santuario pũame ati yepa macãã wii santuario netõjãñurõ caroaro caãnimajũrĩ wii niãa. Ati yepa macããna camasã na caquẽnorĩcã wii mee niãa. Bairi ati yepa macãã wii mee, umũrecõo macãã wii majũ niãa, ĩgu ñiãa. ¹²Jesucristo merẽ santuariopũ jããñupĩ. Bairo jããrĩ, waibutoa chivoa, bairi becerra rĩf mena mee, cũ majũ rĩf mena jũgori marĩ carorije wapare netõõgu jããñupĩ. Jĩcãnia jããñupĩ, pũgani cãrõ jããnemoesupi. Bairo cũ cabairique jũgori yeri capetietiere cacũgorã marĩ tuao joroque ásupi. ¹³Nurĩcãrã toroa, bairi chivoa rĩf, tunu bairoa becerrare na cajoerije õwãrẽ oco mena asuri camasã buire sacerdote majõcũ na cũ cayayewẽrõ bero, bui na rupaure caũguerĩ coserãrẽ bairo jeto tuayama, Dios cũ caĩñajoro. ¹⁴Bairo atie cabaimiatacũãrẽ, iJesucristo yaye rĩf pũame roque waibutoa rĩf netõjãñurõ caãnimajũrĩjẽ niãa! Espĩritu Santo caãnicõãninucũũ cũ camasĩrĩjẽ jũgori Jesucristo cũ rupau majũrẽã Diopũre cũ joure bairo ásupi. Waibutoa riire na cajoemũgõjonucũrĩjẽ netõjãñurõ cũ caátie pũame ñie ñnie rusaesupa. Cũ cariarique jũgori caũpetietopũ cayasĩrãnarẽ bairo marĩ cabaĩbujioriquere netõõñupĩ. Bairo marĩ netõõñupĩ Jesús Dios caãnicõãninucũũrẽ caroaro cũ marĩ catũgousamasĩparore bairo ĩ.

¹⁵Torecũ, Jesucristo pũame yucupãĩpũ cũ cariarique jũgori Dios cũ pacũ mena, bairi camasã mena cũãrẽ jĩcã yericunarẽ bairo caroaro Dios mena marĩ ãnio joroque ásupi. Cawãma wãme mena, “Mũjãã yũ netõõbojagũ,” cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo

ásupi. “Bairo yu caáto cañijūgorica wāme roticūriqūērē na cacūgorica yutea caāno roro na caátaje wapare yu masiriyobojaḡu. Bairo yu caáto bero, Dios cū cañnabesericarā cū yarā caāniparā puame cū caijūgoyeticūricārōrēā bairo yeri capetietiere cacūgoparā majū nīgarāma,” irē bairo marī ásupi.

¹⁶Bairi, “Jīcāñ cū caīrīqūē cawāma wāme caroaro tutuaro mena to āmarō,” marī caīata, tie cawāma wāmerē cacūricū cū cariarije mena marī masīña. Cū cariaepata roque, tie cū caicūriqūērē bairo bai jūgoetibujoro.

¹⁷Bairi jīcāñ cū caicūriqūē cawāma wāme ūnie wapa maniña, mai tiere caicūricū cū cacaticōāmata. Cū cariaro beropu roquere wapa cutibujoro. ¹⁸Torecu, Dios puame caānijūgorique Moisés ānacūrē cū caātiroticūriqūē cūārē waibutoare pajīārīqūē mena cūjūgoyupi. ¹⁹Mai, nipetiro camasā Israel macāānarē na quetibujuyupi Moisés ānacū Dios narē cū caātiroticūriqūērē. Bairo na quetibujuri bero, waibutoa chivoa, bairi becerroa na capajīātāna riīre jeeri, tiere oco mena asuyupi. Áti yaparo, yucu hisopo* cawāmecutii rupu mena oveja poa jūōrīqūērē ti rupupu jiyaturi, riīre yosene átiri, Dios busurica tutire yayewēñupī. Bairo to macāāna camasā nipetiro cūārē na yayewēñupī Moisés tie rií oco mena asuriquere. ²⁰Bairo áti yaparo, atore bairo na iñupī:

“Cawāma wāme mujāā camasārē Dios cū caāticūriqūē merē āni jūgoya,” na iñupī. ²¹Apeyera tunu Moisés puame nipetiro Dios ya wii santuario, bairi ūbuerique macāājē cūārē tie rií mena yayewēñupī tie buire. ²²Moisés ānacū cū caātiroticūriqūē caiquetibujuro puamata, rií jūgori mena jeto dise ūnie nipetiro jāñurīpu caroa wāme

ñumasīña Dios cū caññajorore. Waibutoare na capajīāēticōāta, roriye na caátie wapare Dios cū camasiriyobojapee maniña.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³Bairo cabairoi, waibutoa rii joemūgōrīqūērē bonucūñupā. Camasā na caqūēnorīqūē ūmurecōopu caānie macāājērē caānicōñaqueyorijere, “Caroa wāme nimasīña Dios cū caññajoro,” igrā, bairo ásupu. Bairo na caātinucūmiatacūārē, ūmurecōo macāājē puame ati yepapu camasā na caátie netōjāñurō caānimajūrījē ūnierē boya. ²⁴Torecu, Cristo ati yepa macāā wii santuario wiire jāñricārō ūnoa, santuario ūmurecōo macāā wii puame roquere jāññupī. Ati yepa macāā wii camasā na caqūēnorīcā wii ūmurecōopu caāni wii macāājērē bairo caānicōñaqueyori wiire jāñēsupī. Ti wii ūmurecōopu caāni wiire jāñrī yua, Diopure marī jēnibojagu jāññupī. ²⁵Jesucristo jīcānia jāññupī ūmurecōopu caāni wiire. Ati yepa macāācū sumo sacerdote roque tocānacā cūmo waibutoa rií mena jejāñnucūñami santuariopu. Tie rií cū yaye mee, waibutoa rií mena puame roque jee jāñnucūñami. ²⁶Tore bairo átaje caānipee caāmata, Cristo capee tocānacā cūma riacōā ninucūbujionmi ati yepare Dios cū caqūēnorō beropuina. Bairopua, tore bairo átaje caānipee mee niña. Ati yutea catusari yuteare Cristo puame cū majū yucupāirpu jīcānia riajāññupī, cū yarā caāniparā yaye wapare na netōōbojaḡu. Pūgani cārō cū carianemopee mee niña. ²⁷Bairi marī camasā cūā jīcānia marī riagarā. Marī cabaiyasiro bero, Dios nipetiro marī caátajere marī iñnabesegumi. ²⁸Torea bairo Cristo cūā

jïcãnia yucupãipũ riayupi, capããrã camasãrẽ na carorije wapare regũ. Cabero bauetagumi tunu. Rianemogu mee, cũ yarã cũrẽ cacoterãrẽ na jeãgu buiaetagumi tunu.

10 ¹ Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ pũame Dios camasãrẽ caroare cũ cajopee mee, tiere caãnicõña queyøjãgorije niña. Bairo cabairoi, ni jïcãũ ùcũ tocãnacã cũma waibutoa rii wãme jetore cũ cajoemũgõjorotirique jũgori ñe ùnie cawapa cũgoecure bairo caãcũ baimasiẽtĩñami. ² Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ caãnorẽ bairo camasã na carorije wapare carepeyomasiaata, pũgani cãrõ roro na caãtajere tũgoñanemoetibujoricarãma. Pũgani cãrõ waibutoa rii cũãrẽ joemũgõjo rotietibujoricarãma. ³ Bairopũa, atie waibutoa rii mena joemũgõjorique pũame camasã na carorije wapare tocãnacã cũma na catũgoñanemopeere bairo niña. ⁴ Merẽ marĩ masĩña: Waibutoa toroa, bairi chivoa riĩ pũame camasã na carorije wapare jïcãnia na cosenetõomasietĩña.

⁵ Torecũ, Jesucristo ati yeparũ cũ cabuiaetaparo jũgoye atore bairo qũĩñupĩ cũ pacũ Diore:

“Mũ pũame waibutoa riire camasã na cajoemũgõjonucũrĩjẽrẽ miñajesoroaetiya.

Bairi jïcã rupau yũ mũ jowũ, camasã roro na caãtie wapare yũ majũ na yũ canetõõbojaparore bairo ï.

⁶ Camasã roro na caãtie wapare regarã, waibutoare pajĩarĩ bero, na riire na cajoemũgõjonucũrĩjẽrẽ miñajesoroaetiya.

⁷ Torecũ murẽ ñiña: Atoa yũ ãniña mũ ya tutipũ na caĩwoatujũgoyecutatorea bairoa, yũre mũ carotiricarore

bairo átigu,” qũĩñupĩ Cristo cũ pacũre.

⁸ Moisés ãnacũ tore bairo cũ caãtiroticũrĩqũẽ caãnie caãnimiatacũãrẽ, “Dios pũame, camasã roro na caãtiere regarã, waibutoare pajĩarĩ bero, na riire na cajoemũgõjonucũrĩjẽrẽ miñajeso roaetiya,” qũĩñupĩ Jesús Diore.

⁹ Cabero qũĩnemoñupĩ Jesús tunu: “Atoa yũ ãniña, yũre mũ carotiricarore bairo átigu.” Atoe bairo qũĩgu ññupĩ: “Tirũmũpũre cabucũ rotirique waibutoa riire joemũgõjorique ùnierẽ jãnarĩ bero, cawãma wãme camasãrẽ caroaro mũ caãtibojapeere átigu yũ baiya,” qũĩgu ññupĩ Jesús. ¹⁰ Jesús pũame cũ pacũ Dios cũ carotirore bairo ásupi. Bairo átiri, cũ majũã jïcãnia yucupãipũ riayupi. Pũgani cãrõ cũ carianemorõ boesupa camasã na canetõpeere. Tore bairo Jesús cũ caãtie jũgori, cũ yarã caroarã majũ marĩ ãnio joroque ásupi Dios.

¹¹ Nipetiro judío majã yarã sacerdotea tocãnacã rũmũ waibutoa rii wãme jetore joemũgõjonucũñama. Tie bairo na caãtie di rũmũ ùno camasã na carorije wapare jïcãnia canetõõmasietĩmiatãcũãrẽ, tore bairo átinucũñama sacerdotea majã. ¹² Jesucristo pũame roque camasã roro na caãtie wapare netõõyaparo etagũ, cũ majũã jïcãnia yucupãipũ riayupi. Pũgani cãrõ tunu cũ carianemorõ boesupa camasã na canetõpeere. Áti yaparori bero, mũnrecóorpũ ásupi, cũ pacũ Diotũ cariape nũgõãpũ ruiácũ. ¹³ Topũ ruicotei átiyami mai, cũ pacũ, Jesús pesuare cũ canetõncãrõ ùno. ¹⁴ Jesús cũ majũã yucupãipũ cũ cariarique jũgori ñe ùnie cawapa mánarẽ bairo caãna na ãnio joroque na ásupi Jesús Dios yarã caãniparãrẽ. Na pũame

tocānacā rūmua tore bairo jeto ānicōā ninucūgarāma.

¹⁵Tie cariape cañoina, Espiritu Santo cūā atore bairo marī ī quetibujuyami: “Atore bairo īñami Dios:

¹⁶“Ti yūtea caāno yu yarārē cawāma wāme na yu caátibojapee atore bairo nigaro:

Na yeri na catūgoñarījēpu yu caroticūpeere na tūgoñao joroque na yu átigu.

Bairo yu caáto, yu caroticūrījērē borā, tiere caroaro cariape átigarāma.

¹⁷Na, roro na caátajere masiriyori bero, pūgani tunu tiere yu tūgoñanemoetigu,’ īñami Dios,” marī ī quetibujuyami Espiritu Santo.

¹⁸Bairi roro marī caátajere netōōrīqūē caroaro cariape majū caāmata, ape wāme waibutoa rii marī cajoemugōjorotirije ūnierē marī boetibujiorā.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹Bairi yu yarā, Jesucristo yucupāipū cū cariarique jūgori āmerē Dios ya wii santuariore* cajāāetarārē bairoa cūrē uwiricarō mano cū mena marī busumasiña. ²⁰⁻²¹Dios ya wii templo* wiipū jutii asero ēñotaricarō jūgoye Dios cū caāni aruapū sumo* sacerdote cū cajāāetaro bero cajāāusarārē bairo marī āniña. Marī sumo sacerdote Jesucristo cū cariarique jūgori cū pacū Dios cū caānopū marī ájūgou átiyami. Cū berore marī áusagarā marīrē cacationucūparopū. Jesús marī sacerdote catutuaū majū Dios ya wii umurecō macā wii jope tūpu marīrē cotei átiyami. ²²Bairo marīrē cū cacoterōi, marī yeri marī catūgoñarījē mena cū pacū Dios tūpu marī etaroa.

Nucūbugorique mena ītoricarō mano, bairi tunu tūgoñatutuarique mena uwiricarō mano Diotu marī etaroa marī yeripū mena. Marī rupaure oco caroa caūgueri manie mena cosewericarorea bairo roro marī caátajere care ecoricarā ānirī, Diotu caetaparā majū marī āniña marī yeripū mena. ²³“Mujārē yu netōōgu,’ cū caīricārōrēā bairo marī netōōgumi,” caīrā ānirī tiere marī masiritieticōārōā pūgani tūgoñarīcārō mano. ²⁴Bairo pūame marī boya: Tocānacāūpua marī yarā aperārē na marī juátinemoto, āmeo mairīqūē caroa macāājērē na masīnemo joroque īrā. ²⁵Marī, Diore caīroarā marī cañubue neñanucūrōpūre aperā marī menarē neñaetinucūñama. Narē bairo marī baietiroa. Marī pūame roque jīcārō tūgoñatutuaō joroque marī āmeo átiroa. Bairoa nemojāñurō marī āmeo áticōā ninucūgarā mai, “Marī Quetiupau cū caetapa rūmū cōñarō baiya,” caīrā ānirī.

²⁶Cajūgoyepū marī Quetiupau Jesús quetibujurique caroaro cariape ānajērē masīmirācūā, pūgani tunu roro marī caáticōāmata, marī carorije wapa netōōnemo masīā maa. ²⁷Bairo roro marī caáticōāmata yua, uwirique mena Dios cū caīñabesepa rūmurē cacoterārē bairo marī tuabujiorā. Aperā cū pesua caāna tutuaro caūrō, caūpetietopū cayasiparārē bairo marī tuabujiorā. ²⁸Apeyera tunu, ni jīcāū ūcū Moisés ānacū cū caroticūrīqūērē caápeire, pūgarā, o itiarā cūrē na cabusujāata, īñamairīcārō mano cū pajīārocamasīñama judío majā. ²⁹Caroaro tūgoñāña mai: Netōjāñurō popiye na baio joroque na átīgumi Dios cū macū Jesure caīñaterā roquere. “Cristo, Dios macū cū cariarique jūgori roro marī caátaje wapare netōōñupī,”

marí í masiña. Bairo noa ūna cū cariarique jūgori na carorije wape canetōecopará nimirācūā, cū riire, “Cabūgoro macāājē niña,” na caīata, na yaye wapa popiye tāmūogarāma. Tunu bairoa Espiritu Santo camasārē cajuácū cūārē roro na caīrījē jūgori popiye majū tāmūogarāma. ³⁰Tunu atore bairo marí masiña marí Quetiupau Dios cū caīrīqūērē: “Yu roque caīñabesepau yu āniña. Yua, carorije caánarē popiye na baio joroque yu átigu,” iñupī. Tunu apero Dios cū caquetibūjropu atore bairo iñupī: “Marí Quetiupau Dios cū yarā na caátajere iñabesegumi.” ³¹Bairi Dios caānicōāninucūū roro caánarē popiye na baio joroque cū caátipee roque cauworije majū niña!

³²Mujāā puame roque mujāā caātiāni jūgoriquere tūgoñanemoña tunu. Tere masiritieticōāña. Jesucristo yaye cariape macāājē quetire mujāā catūgousaricaro bero, aperā roro majū mujāārē na caátaje to ānimiatacūārē, tūgoñaenarē bairo tiere mujāā tūgoñanetōcōāñupā. ³³Jesucristo yarā mujāā caānoi, jicāārā mujāā mena macāānarē nipetiro camasā na caīñajoro roro na í epeyupa aperā camasā. Popiye na baio joroque na ásupa. Aperā mujāā mena macāāna popiye cabairārē na iñarí butiro bopacooro na iñañupā. ³⁴Preso jorica wii na cacūrericarā cūārē na mujāā iñamainupā. Tunu bairoa mujāārē, mujāā yaye apeye ūnierē roro majū na caēmamiatācūārē, yerijōrō mena mujāā ānicōāñupā. Umrecóopu caānicōānie mujāā cacūgopee nocārō caroa caānimajūrījē puamerē tūgoñarí, bairo mujāā baiyupa.

³⁵Torena, Jesucristo mena mujāā catūgoñatutuarijere jānaeticōāña. Tie jūgori caroaro majū mujāā cabaipēe ānigaro. ³⁶Jesucristo yarā ānirí popiye

mujāā bainemogarā. Bairo cabairā nimirācūā, roro mujāārē na caātiere tūgoñaenarē bairo tūgoñanetōcōāña, Dios cū caborore bairo mujāā caátimasicōāniparore bairo iñā. Bairo āna, cū caījūgoyeticūrīcārōrēā bairo tie caroare mujāā bocagarā. ³⁷Bairo cabairo jūgori atore bairo iñā Dios ya tutipū cūārē:

“Yoaro mee majū atīgumi caatípu puame. Yowoetīgumi.

³⁸Ni jicāū ūcū yu caīñajoro carorije cawapa mácūrē bairo cū caānigaata, yu mena tūgoñatutuacōā ninucūgumi.

Yu yayere cajānarīcū puamerē cū niñajesotiya,” í quetibūjya Dios ya tutipū.

³⁹Marí puame roque tiere cajānarīcārārē bairo marí baietiya. Bairi caūpetietopu caápārārē bairo marí baietiya. Jesucristo mena marí catūgoñatutuarije jūgori, Dios cū canetōōrīcārārē bairo caāna marí āniña.

La fe

11 ¹Dios mena tūgoñatutuarique atore bairo niña: “Maríē caroaro cū caátipeere marí jogumi cū caīrīcārōrē bairo,” cariape marí caīcotemasirījē niña. Caroaro maríē cū caátipeere mai iñāetimirācūā, pugani tūgoñarīcārō mano cariape cū caīrījērē marí catūgoñarījē niña. ²Tirāmuru macāāna marí nīcūjāā ānana Dios mena cariape na catūgoñatutuarique jūgori na iñajesoyupi Dios.

³Marí puame Dios mena tūgoñatutuari, atore bairo marí í masiña cū caátijēnojūgoriquere: Ati yepa nipetiro macāājērē to baibuaetao joroque ásupi Dios cū cabusuri risero mena. Bairi ati yepa macāājē nipetirije

Dios cū caátaje marí caíñarijē pñame tirūmupure caíñamánajērē marí iñaña.

⁴Tirūmupū macācū Abel ānacū pñame Dios mena tūgoñatutuari, oveja* waibucure pajīārī bero, cū riire joemugōjoyupi, Diore qūiroagū. Cū jūgocū Caín netōjāñurō caroa wāmerē joemugōjoyupi Abel. Bairo Abel cū caátie jūgori Dios pñame carorije wapa cacūgoecure bairo qūiñañupī. Cū cajoemugōjorijere qūiñajesobojoyupi Dios. Āmerē yua, Abel cū camanimiatacūārē, Dios mena cū catūgoñatutuarique atore bairo ī quetibujugaro iña: Marí cūā cūrē bairo Dios mena marí catūgoñatutuarije boya.

⁵Apei, Enoc cawāmecucū cūā Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori cū neásupī Dios cacatirea ũmurecōopū, marí camasārē bairo cū cabaiyasietiparore bairo ī. Ni jīcāñ ũcū cū bocaesupū, jicoquei Dios cūrē cū caneátōi jūgori. Dios cū cabusūri tutipū atore bairo ī quetibujuya Enoc cū cabairiquere: Cū caneáecoparo jūgoye mai, cū mena cū catūgoñatutuarijere iñajesoyupi Dios. ⁶Ni jīcāñ ũcū Dios mena cū catūgoñatutuaeticōāta, Diore qūiñajeso joroque cū átimasīētīñami. Diotu caágarā pñame cariapea atore bairo na caītūgoñarō ñña: Āniñami Dios. Tunu atore bairo na caītūgoñanemorō ñña: Caroare na jogūmi Dios cūrē caborārē.

⁷Apei, Noé ānacū cūā Dios mena cū catūgoñatutuarije mena netōñupī. Mai, Dios pñame cū quetibujuyupi Noérē caíñaña manie cabaipeere. Tie cabaipeere iñatemicūā, caānorē bairo tūgori, cūpnaa capairicare qūēnoñupī, cū pūnaa mena cabaipeere netōgū. Tunu bairoa Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori camasā ati ũmurecōo macāāna cū cañi yepa

caāna Diore caíroaenarē, “Mujāā yasicoagarā,” na ī quetibujumiñupī Noé. Bairo yua, ati yepa caruaripaure netōcoasupa Noéjāā Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori.

⁸Apei, Abraham ānacū cūā Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori Dios cūrē, “Ape yepapū ácūja mū yarā mena,” cū caírījērē tūgori, caroaro cariape cū tūgoyupi. Tiere tūgori bero, cū caátore masīētīmicūā, Dios cūrē cū cajopa yepapū ásūpi Abraham. ⁹Tunu bairoa etari bero, Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori ape yepapū macāācūrē bairo átiñupī. Waibutoa aseri mena qūēnorīcā wiiri mena āniñesēāñupī. Cū macū Isaac, bairi cū pārami Jacob cūā torea bairo āniñesēāñupā cū berore. “Mujāārē ati yepare yū jogū,” na ī busuyupi Dios na cūārē. ¹⁰Abraham pñame Dios ya macā ũmurecōopū caāni macā capetieti macārē ānigu, tore bairo baiñesēāñupī ati yepapure. Dios majū cū caqūēnorīcā macārē etagū, tore bairo baicoteyupi Abraham.

¹¹Tunu apanyera Abraham, “Yure cū caírīcārōrēā bairo jīcā wāme rusaricarō mano yū átibojagūmi Dios,” caānorē bairo cariapea ī tūgoñañupī. Bairo Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori, cū, cū nūmo cūā cabūtoa, capūnaacuti masīēnapū na caānimiatācūārē, jīcāñ na macūcutio joroque ásūpi Dios cū camasīrījē mena. ¹²Bairo bairi Dios cū camasīrījē jūgori Abraham cabucū majūpū nimicūā, macūcusupi. Bairo macūcutiri bero, capāārā pāramērā cusupi. ũmurecōo macāāna ñocōā, bairi paputiro macāājē paa rupare cōñajīatia mano cārō majū pāramērā cusupi Abraham.

¹³Na, yū caīquetibujurā ānana Dios narē cū caírīcārōrēā bairo cabaipetirore iñaesupa ati yepapū

mai na caāni rūmurē. Mai, na cariaparo jūgoye tie cabaipeere masījūgoyecusupa Dios mena catūgoñatutuari majā ānirī. Torena, useanirīqūē mena, “Ati yepapu caāna mee marī āniña,” ī tūgoñañupā.

¹⁴Bairo caītūgoñarā ānirī, ape yepa na caānipa yepa majūrē camacā ñesēārārē bairo āñupā. Merē tiere caroaro marī masīña. ¹⁵Na caānijūgorica yepare na caītūgoñaata, ti yepa na caānijūgorica yepapua tunuábujoricarāma.

¹⁶Tunuápéyupa. Na puame netōjāñurō caroa yepa majūrē boyupa. “Umurecōo macāā yepare cacoterārē bairo āñupā,” igu ñiña mujārē. Bairi Dios, “Yu, na pacu Dios yu āniña,” na ī tūgoñaboboetiayami. Cū puame merē na caānipa macārē qūēnorīcārōrē bairo átiyucōāñupī.

¹⁷⁻¹⁸Apeyera tunu, Dios puame Abrahārē, “¿Cariapea yu mena cū tūgoñatutuayati?” ī, cū macū Isaare waibucure pajīārī joemugōjoricarore bairo cū átirotiyupi. Abraham puame Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori, “Mu caátitirore bairo yu áperigu,” qūīēsupi Diore, cū macū jīcāūā cū caāñimiatacūārē. Tunu bairoa, “Mu macū Isaac jūgori mu pārāmerā cutigu,” cū, cū caīrīqūē to āniamiatacūārē, Dios cū caīrōrē bairo átibujioyupi Abraham. ¹⁹Abraham Dios mena tūgoñatutuari yua, “Cū camasīrijē mena cabaiyasiricarā cūārē catiomasiñami Dios,” ī tūgoñañupī. Abraham cū macūrē cū capajīāgaripaua Dios qūīñupī: “Cū pajīāētīcōāña mu macūrē.” Bairo cū caátajere tūgoñarī atore bairo marī ī masīña: “Abraham cū macū cariacoatacu tunu cacatire bairo caācūrē cū cūgoyupi tunu,” marī ī masīña.

²⁰Apei, Isaac ānacū cūā Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori cū

pūnaa, Jacob cū jūgocu Esau cūārē caroaro na cabaipeere Diopure na jēnibojajūgoyeticūñupī.

²¹Isaac macū Jacob cūā Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori cū macū José pūnaa tocānacūārēā caroare na jēnibojayupi Diopure. Cabucu ānirī yua, cū tuericu mena tuañerī, Diore qūīroayupi.

²²José cūā Dios mena tūgoñatutuari cū cabaiyasiparo jūgoye, atore bairo na īñupī israelita majārē: “Ape rūmu caāno ati yepa Egipto yepare mujāā witagarā. Bairo mujāā cawitirī rūmu caāno, yu rupaurī ānaje cūārē mujāā neágarā mujāā caátī yepapu,” na ī cūñupī José.

²³Aperā Moisés ānacū pacua cūā Dios mena na catūgoñatutuarije jūgori Moisés cū cabuiaro bero itiarā muipua majū yasiori cū cūgoyupa, cawīmau carouāca cū caānoi. Dios mena catūgoñatutuarā ānirī Egipto macāācū rey,* “Cawīmarā caūmuarē na pajīārecōāña,” cū caīrīqūē caāñimiatacūārē, tiere uwiesupa. Cū caīrōrē bairo ápeyupa.

²⁴Moisés cūā cabucu ācūpū, Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori Egipto macāācū quetiupau faraón macō macūrē bairo cū caānierē cūrē na caīrō boesupi. ²⁵Bairo puame boyupi: Dios ya poa macāāna popiye na cabairorea bairo cū cūā na mena popiye baigayupi. Jīcā yutea cārō carorije macāājē faraón ya wii useanirīqūē mena na caātīānierē īñamicūā, tiere īñajegaesupi. ²⁶Atore bairo ī tūgoñañupī Moisés: “Egipto macāāna na cacūgorije cawapacutie netōjāñurō caānimajūrījē ñiña Dios cū cajopau Mesías* queti puame roque,” ī tūgoñatutuacōāñupī Moisés. Cū puame Dios caroaro cū caátibojapeere masirī, caroaro mena tūgoñatutuacōāñupī.

²⁷Cabero Moisés Egipto caāniatacu acoásupi. Ti yepa macāācū quetiupau

rey cū mena cū caasiarijere tūgoecure bairo tiere tūgoñanetōcōāñupī. Dios mena catūgoñatutuau ānirī cū caátipeere cariapea tūgoñajūgoyeticōā ninucūñupī. Dios cabaucure jīcāñ cū cū cañnamajūcōārōrē bairo tiere tūgoñajānaesupi. ²⁸Mai, ti yepare cū cawitiparo jūgoye Moisés Dios mena catūgoñatutuau ānirī bose rūmu qūēnoñupī jīcā ñami caāno. Ti ñami caāno, oveja waibutoare pajīārī bero na rīí mena wiiri jope buire na yayewōrotiyupi Moisés israelita majārē. Bairo na átirotiyupi, camasā na camacūcuti jūgorā caūmuarē capajīāñ acú ángel* cū jāāētīcōāto ī.

²⁹Israelita* majā cūā Dios mena tūgoñatutuari, Mar Rojo cawāmecuti riare netōásúpa. Dios cū camasīrījē jūgori riare oco mano maarē bairo boporo cū caátīata wāāpu netōásúpa tiya ria capairiyare. Na bero caāná, narē cañegari majā egipcio majā cūā ti wāā na caátīwārē na cajāāpetiro bero nipetiro ruapeticoásúpa.

³⁰Cabero israelita majā Jericó cawāmecuti macārē ēmagarā, ti macā ēñotarīcaro usaropu bati āmejoreyuparā jīcā wāmo peti puga pēnirō cānacā rūmu majū. Bairo na caāto, Dios mena na catūgoñatutuarijē jūgori, ti macā ēñotarique ñaapeticoasuparo.

³¹Bairi ti macā macācō Rahab cawāmecuco caūmua mena caepewapatamirīcō Dios mena tūgoñatutuarijē cacūgoo āñupō. Cō pñame Israel ya poa macāāna cō ya macārē cañnarutiri majārē caroaro cō ya wiipu na qūēnoñupō, na pajīārema, īo. Bairo Dios mena catūgoñatutuau ānirī aperā cō ya macā macāāna Diore cabaibotiorā mena yasiesupo.

³²¿Nerē ñi quetibujunemocuti mujāārē? Dios mena catūgoñatutuari

majā capāārā āñupā bairāpua. Bairo capāārā na caānoi, na nipetirore yu quetibujūpeyomasīētīña mujāārē. Jīcāārā na mena macāāna āñupā: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel bairi aperā profeta* majā cūā āñupā. ³³Bairo Dios mena tūgoñatutuari ape macā macāāna mena caāmeoqūērā cūā na ya yepare ēmamasīñupā. Aperā cūā caroaro cariape camasārē na rotimasīñupā. Aperā Dios narē caroaro cū caátipeere cacotejutiena ānirī tiere cūgomajūcōāñupā. Aperā cūārē macāñucū macāāna yaijūārā na na ūgaetio joroque ásupi Dios, cū mena na catūgoñatutuarijē jūgori. ³⁴Aperā cūā na wapana narē peero paio caūrōpu narē na cacūremiatacūārē, ūēsupā. Aperā cūā na wapana ñosēricāpāī mena na capajīāgamiatacūārē, rutimasīñupā. Aperā cūā catutuaena caānimirīcārā, Dios mena na catūgoñatutuarijē jūgori na wapana pajīārī majā poarire na pajīānetōmasīñupā. ³⁵Aperā carōmia cūā na yarā carīayasicoatana na caāniamiatacūārē, Dios cū camasīrījē jūgori tunu na catio joroque cū caānarē yarācusupa.

Aperā cūārē na pesua popiye na baio joroque na átiepeyupa. “Diore mujāā catūgousarijere mujāā cajānaata, mujāārē jāā pajīāreetigarā,” na pesua na na caīmīatacūārē, narē na capajīāgaro ēñotaesupa. Dios mena catūgoñatutuārā ānirī bairo baiyupa. “Marī cariaro beropu tunu catiri roque, caroaro netōjāñurō marī ānajē cutigarā,” ī tūgoñarī tore bairo baiyupa. ³⁶Aperā Diore caīroarā cūārē roro na ī boyetiperi na bape epenucūñupā. Āpōā wēri cadenas mena na jiyari, bairi tunu preso jorica wiiripu na cūrerī roro majū na átiepeyupa. ³⁷Aperā cūārē ūtā rupaa

mena na pajĩarenuucũñupã. Aperã cũãrẽ yisericapãĩ mena na rupauri recomacããrĩ na pajure batorenuucũñupã. Aperã cũãrẽ ñosẽricãpãĩrĩ mena na ñosẽ renucũñupã. Aperã cũã roro majũ bopacooro baiyupa. Ñe ùnie cacũgoenarẽ bairo noo na caboropũ áñesẽãñupã. Waibutoa oveja, o cabra* aseri mena jutii jãnarĩ roro na caátipacõõrã baiñesẽãnuucũñupã. ³⁸Na puame, desierto* cayucumanopũ, bairi ùtã yucupũ, bairi ùtã opeepũ añiñesẽãnuucũñupã. Bairo bopacooro baiñesẽãmĩrãcũã, Dios cũ caĩñajorore caroarã cañurã majũ añupã. Bairi ati yepapũ macããna watoare na caãno jesoosupa. Dios tũpũ na caãno roque ñũñupã.

³⁹Bairo na cabaimiatacũãrẽ, ni jĩcãũ ùcũ na mena macããcũ Dios narẽ caroaro cũ caátigariquere cũgopetiesupi. Dios puame, “Yũ mena cariapea tũgoñatutuayama,” ï masĩmicũã, narẽ cũ caátigaricarore bairo na átipeyoesupi mai. ⁴⁰Atore bairo boyupi Dios: Ti yũteapũ macããna cũ caijũgoyeticũrĩqũerẽ caroaro na catũgoñacoterore boyupi. Na puame, “Marĩ ape tuti macããna cũrẽ caĩroari majã mena jĩcãrõrẽ bairo Dios netõjãñurõ caroare cũ caátipeere na cũgopetimasĩátõ,” ï, caroaro na catũgoñacoterore boyupi.

Fijemos la mirada en Jesús

12 ¹Bairi marĩ jũgoye caãnana capããrã Dios mena catũgoñatutua ññorĩcãrãrẽ camasĩrã añirĩ nipetirije marĩrẽ roro marĩ bairo joroque caátiere, bairi roro camasã marĩ caátie macããjẽ, caroaro caãnimasĩrotietie ùnierẽ tocãrõã marĩ jãnacõãgarã. Tiera jãnarĩ, Dios mena tũgoñatutuari, ati yepapũ marĩ caãno ùno mai, cariapea tũgoñaenarẽ bairo

tiere marĩ tũgoñanetõcõã ãnigarã, marĩ caátõre marĩ caetaparo jũgoye. Caaturĩ majõcu ñe ùnie cũ wãmorẽ cũgoecu ãcũ caroaro mena atumasĩñami, cũ caatuẽmuetaro bero cũ cawapatapeere camasĩ añirĩ. Torea bairo marĩ cũãrẽ caroaro boya. ²Jesucristo jĩcãũrẽã cũ marĩ catũgousaro ñũña. Cũ, Jesucristo jetoa marĩ catũgoñatutuari wãmerẽ cajou majũ ñĩnami. Bairi cũ jũgori nipetiro cũ mena catũgoñatutuarãrẽ ñe ùnie carorije camãna, jĩcãrõ tũni caroarã majũ na ãnio joroque caãcu ñĩnami. Jesús puame bopacooro netõrõ baiyupi yucupãĩpũ. Tipãĩpũ riau, roro bopacooro cũ cabaipeere tũgoñabobori, tie cũ cariapeere ãñotari, “To baieticõãto,” ïesupĩ Jesús. Cũ puame cũrẽ popiye cũ bairo joroque na caãto bero, nocãrõ majũ caroaro useanirĩqũẽ mena yerijõrõ cũ caãnipeere masĩrĩ popiye cũ cabairiquere netõmasĩñupĩ. Bairo bairi bero, Dios carotimasĩ cũ caruirotũ cariape nugõã puame ruiásupĩ Jesús.

³Mai, Jesús ati yepapũ cũ caãno, carorã cũrẽ popiye bairo joroque caãnarẽ roro na átĩameesupi. Cariape cũ caátĩanierẽ caroaro marĩ tũgoñagarã. Bairi mujãã popiye baimĩrãcũã, useariteticoãña. Jutieticoãña mujãã caátĩanie caroa macããjẽrẽ. ⁴Carorijere caboenarẽ bairo ãna, Jesucristo cũ catãnuoricãrõrẽ bairo roro majũpũrã mujãã tãmuoetimiña mai. Carorã cañuena mujããrẽ roro mujãã pajĩareetiyama mai bairãpũa. ⁵¿Dios, mujãã cũ pũnaa majũrẽ bairo caãnarẽ mujãã cũ caibeyoriquere merẽ mujãã masiriticoati? Cũ ya tutipũ atore bairo ï woaturotiyupi Dios:

“Macũ, ññateeticoãña mu yũ cabeyorijere.

Murẽ yũ catutiri rũmu caãno tiera tũgori useariteticoãña.

⁶ Үна, саpасу а̀нирӓ ун самаӓ иӓнарӓ ун пӓнаарӓ cariape na ун beyomasӓна.

Bairi tunu ун macӓrӓ bairo саӓcӓrӓ tutuaro mena cӓ ун quetibӓjӓ masӓна, caroaro cӓ а̀papo i,”

i quetibӓjӓyupi.

⁷ Bairi муjӓӓ пуame Dios, муjӓӓrӓ cӓ cabeyorijere тӓgousaya. Bairo муjӓӓ catӓgousaata, cӓ пӓнаа majӓrӓ bairo муjӓӓ а̀tigumi. Ni ӓcӓ camacӓcӓcu camasi cӓ macӓrӓ cӓ beyoeticoa baiecumi. Torecu, marӓ Pacu Dios cӓӓ marӓ beyomasӓnami. ⁸ Bairo муjӓӓrӓ cӓ cabeyoeticӓӓta, cӓ пӓнаа mee муjӓӓ а̀nibujiorӓ. Capacu мӓнарӓ bairo caӓna муjӓӓ tuabujiorӓ. ⁹ Apeyera marӓ, cawӓmarӓ marӓ саӓno, marӓ pacua marӓ beyonucӓwӓ. Tie na caӓbeyorijere нӓcӓbӓgoro marӓ тӓgonucӓwӓ. Bairo cabairicarӓ caӓna nimirӓcӓӓ, цдоpӓiӓ marӓ Pacu Dios пуamerӓ cӓ cabeyorijere marӓ тӓgousaetiya? Cӓ пуame roquere netӓjӓӓnurӓ нӓcӓbӓgorique mena cӓ caӓrӓjӓrӓ тӓgousarotiya, caroa yeri пӓна mena а̀nigarӓ. ¹⁰ Ati yeparupe nocӓrӓ yoari yutea mea marӓ caӓnipeere marӓ pacua marӓ beyo а̀ninucӓnama. Na camasiӓrӓ cӓrӓ marӓ beyonucӓnama. Bairo na caӓtimiatacӓӓrӓ, netӓjӓӓnurӓ cariape beyomasӓnami marӓ Pacu Dios roque, cӓrӓ bairo caroarӓ marӓ caӓniharore bairo i. ¹¹ Dise ӓnie marӓrӓ tutuaro mena na cabeyorije ӓseanirӓ marӓ а̀periya. Marӓ yapapua joroque marӓ а̀tiya tipau jetore bairopua. Cabaimiatacӓӓrӓ, caberopu tie na caӓbeyorijere cariape mena marӓ catӓgousaata, caroaro cariape yerijӓrӓ marӓ а̀nimasӓgarӓ.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹²⁻¹³ Bairi cӓ ricaari, cӓ nӓcӓӓrӓ catutuaecu, Dios cӓ camasiӓrӓjӓ jӓgori

tunu cӓ cacatinemorӓrӓӓ bairo муjӓӓ cӓӓ Dios cӓ camasiӓrӓjӓ jӓgori cӓ mena тӓgoӓnatutuanemoӓna tunu. Caroaro cariape а̀ticӓӓ ninucӓnӓna. Ricaati а̀tiӓnajerӓrӓ jӓnacӓӓna.

¹⁴ Nipetiro camasa mena caroaro yerijӓrӓ а̀najӓcusa. Tunu bairo carorije wapa мӓнарӓ bairo а̀najӓcusa. Carorije wapa cacӓgorӓ пуame marӓ Quetiupaure иӓmasiӓtӓgarӓma. Caroa yeri пӓна cacӓgorӓ roque quӓnӓgarӓma. ¹⁵ Муjӓӓ majӓ тӓgoӓnatutua joroque а̀meo а̀sa, tocӓnacӓӓpu mujӓӓ mena macӓӓna Dios тӓpu na caӓmuetamasӓharore bairo iӓrӓ. Bairi ni jӓcӓӓ ӓcӓ муjӓӓ mena macӓӓcӓ rorije caӓticotei cӓ manicӓӓto. Rorije caӓcu cӓ caӓmata, rorije na а̀ticotebujioumi camasӓrӓ. ¹⁶ Ni jӓcӓӓ ӓcӓ муjӓӓ mena macӓӓcӓ roro cӓ rupau caborore bairo cӓ а̀tiepeeticӓӓto. Tunu bairoa Dios yaye caroa wӓmerӓ, “Cabӓgoro macӓӓjӓ niӓna,” caӓrӓrӓ bairo baieticӓӓna. Esaӓ а̀nacӓrӓ bairo baieticӓӓna муjӓӓ. Cӓ пуame cӓ pacu cӓ camacӓcutӓjӓgoricu а̀niri, cajӓgocure bairo cӓ cabaiӓnipeere cӓgoyupi. Bairo саӓcӓ nimicӓӓ, tiere, “Cabӓgoro macӓӓjӓ niӓna,” caӓrӓ bairo baiyupi. Jӓcӓ bapa ӓgarica bapa jӓgori cajӓgocure bairo cӓ caӓnierӓ wapatireyupi cӓ baire. ¹⁷ Merӓ муjӓӓ masӓna tie bero cӓ cabairiquere. Dios Esaure caroare cӓ cajopeere cӓ pacu cӓ caӓquetibӓjӓro butioro тӓgogamiӓupi. Bairo cӓ cabomiatacӓӓrӓ, cajӓgocu cӓ caӓnierӓ cӓ baire cӓ cawapatirericaro jӓgori cӓ ymasiӓsupi cӓ pacu. Tutuaro mena otimicӓӓ, cajӓgocure bairo cӓ caӓnimiriqӓrӓ tunu cӓgomasiӓsupi Esaӓ.

¹⁸ Муjӓӓ, marӓ nӓcӓjӓӓ israelita majӓ а̀nana na caӓnӓrӓicӓ wӓme ӓnierӓ муjӓӓ иӓaesupa. Na пуame Moises ӓtӓӓpu cӓ caӓnitoye, иӓnӓpӓ ӓtӓӓ

paíro caürörë. Tie caüríjê buseri jûgori canaitiäríjêrê ñañupã. Tunu bairoa wĩno cãã tutuaro capapurijere ñañupã.

¹⁹Tunu bairoa marí ñicûjãã israelita majã ãnana na catûgorica wãme ùnie trompeta* tutuaro cabusuro cãrô Dios cû cabusuocajorique cûãrê mujãã tûgoesupa. Bairo mujãã cabaimiatacûãrê, na pũame roque tie busurique paíro cauworijere tûgoyupa. Bairo uwiri, Dios narê yoaro cû cabusuãnorê boesupa. Tocãrôã cû jãna rotiyupa Diore.

²⁰Dios cû caroticûrîqûêrê dope átijîätietimirã, tore bairo ññupã Diore. Mai, atore bairo ññuparô Dios narê cû caätiroticûrîqûê pũame: “Ni jïcãũ ùcû ati ùtãũrê capeañaurê ùtã rupaa, o ãpõã besuro mena cû pajîãrocacõã rotiya. Ni ùcû waibucû ùcû cûãrê tore bairo átirotiya,” ññuparô. ²¹Nocãrô majû ñña acuarique caãnoi, Moisés cû majû cûã atore bairo ññupî: “Butiuro uwiri yû nanacupû,” ññupî.

²²Mujãã roque narê bairo mujãã baietiya. Ùmurecõopû caãni ùtãũ buipû caãni macã Jerusalén cawãmecuti macã Dios cacaticõãñinucûũ ya macãpû caãniparã majû mujãã ãniña. Aperã cûã nocãrô capããrã majû Diotû macããna ángelea* majã neñapori Diore cabasapeorã na caãnopû caãniparã mujãã ãniña.

²³Tunu bairo Dios pũnaarê bairo caãna, caãnijûgorã ùmurecõopû Dios ya pürõpû cû yarã caãnarê cû cawoaturicarã na caneñarõpû caãniparã mujãã ãniña. Dios camasã nipetiropûre caññabesei majû tûpû mujãã etagarã. Caroara na ãnio joroque cû caátana tûpû mujãã etagarã. ²⁴Tunu bairo Jesutu mujãã etagarã, caroa wãme cawãma wãme maríre caätibojacûrîcû tûpû. Jesús pũame yucupãipû cû cariarique jûgori

cû ríí mena marí carorije wapare cosericarore bairo marí tuo joroque marí ásupi. Abel cû caríí rerique pũame ãmeoqûê ãmeríqûêrê bairo átaje tuayupa. Bairi Abel ãnacû cû caríí rerique netõjãñurô caãnimajûrîjê ãñupã Jesús yaye ríí pũame roque.

²⁵Torecû, Jesús maríre caquetibûjûre caroaro cû marí tûgousagarã. Moisés ati yepa macããcû ãnacû Dios yayere marí ñicûjãã ãnanarê cû caquetibûjûnetõrîjêrê tûgogaesupa. Bairi dope bairo netõmasiêsupa. Marí roque na netõjãñurô bairã majû marí netõmasiëna, ùmurecõopû macããcû maríre cû caquetibûjûgarijere marí catûgogaeticõãta. ²⁶Tirûmupû ji yûteapure Dios cû cabusuro jûgori ati yepa tutuaro to yuguio joroque ásupi Dios, Moisés ãnacû cû caãni yûteapure. Bairi ãmerê tunu atore bairo ññemoñami Dios: “Pûgani cãrô tunu yû cabusurije mena ati yepa to yuguio joroque yû átigu. ãmerê ati yepa jeto meerê, ùmurecõopû cûã to yuguio joroque yû átigu,” ññami. ²⁷Bairo cû caãta, atore bairo ígu ícûmi Dios: Ati ùmurecõo macããjê nipetiro cû caátaje, yepa cayuguirije ùnie mena yasipeticoagararo. Bairo ati ùmurecõo macããjê nipetirije cû caátajere cû cayasioero bero yua, Dios marí Quetiupau cû caãno macããjê jeto tuagararo.

²⁸Dios cû carotimasírîpau, maríre cû cacûbojaripau jeto tuagararo. Bairo tiere tûgoñarí, Diore, “Mû ññujãñuña jãã mena,” marí cañbasapeoro ññuña. Torecû, caroaro cariape átiãñajê, cûrê ñroarique Dios cû caññajesori wãmerí majûre marí caátiano ññuña. ²⁹Peero tutuaro mena caürí peero apeye ùnierê caürerorea bairo Dios cûã tutuaro mena marí carorije wapare caññabesemasí majû ññami.

Cómo agradecer a Dios

13 ¹Mujãã puame jicãũ pũnaa na caãmeomairõrẽ bairo mujãã cãã ãmeo majãnaeticõãña. ²Tunu bairoa aperã camasã mujãã ya wii caĩñañesẽarã cããrẽ caroaro mena na bocãri na qũẽnonucũña. iTame, mujãã mena macããna jicããrã, ángelea* majãrẽ camasãẽna nimirãcũã, caroaro na bocãri na qũẽnoñupã na wiiripu!

³Preso jorica wiipu caãna cããrẽ na mujãã masiritiepa. Mujãã cãã preso jorica wiipu caãna mena ãnarẽ bairo tũgoñaña. Na juáatinemoña. Roro caátiecoricarã cããrẽ na tũgoñaña. Ape rũmu mujãã cãã narẽ bairo mujãã tãmuobujiorã, ati yepapu mujãã caãni rũmu caãno. Bairi na ñnamairotiya.

⁴Tunu apeyera cawãmo jiyaricarãrẽ nipetiro na mujãã caĩnanucũbugoro ñña. Roro ãmeo átiepeeticõãña. Caroa wãme átaje jetore átiaña. Dios puame ññabesegumi roro caãmeo átieperi majãrẽ. Сапѣмосѣпа, сапѣмо mána cãã roro na caátie jũgori popiye na baio joroque na átigumi Dios.

⁵Dinero pũrõrẽ cabonetõrãrẽ bairo baieticõãña. ãme ati yepapu ãna, mujãã cacũgorije mena yeri ñucõãña. Atore bairo Dios cã caĩricã wãmerẽ tũgoñaña: “Mujãã yu aweyoetigu. Mujãã yu juáatinemonucũgu,” ññupĩ Dios. ⁶Bairi yua, pugani cãrõ tũgoñaricãrõ mano atore bairo marĩ i masiña:

“Marĩ Quetiupau marĩ
juáatinemogumi.

Bairi ni jicãũ ucũ yure roro
caátigaure yu uwietiya,” marĩ i
masiña.

⁷Bairi mujããrẽ cañubuejũgori majã, aperã Dios yaye quetire mujããrẽ caquetibũjuricarã na cabairique cããrẽ caroaro tũgoñaña. Na puame

popiye baimirãcũã, Jesucristo mena tũgoñatutuacõãñupã na cariarĩ rũmurũ. Mujãã cãã Jesucristo mena na catũgoñatutuaricarorea bairo cã mena tũgoñatutuacõã ãninucũña.

⁸Jesucristo caãnijũgoripau puãna caroaro cariape caãcũ ãñupĩ. ãme cããrẽ bairoa nicõã ninucũñami. Bairi cãã nicõã ninucũgumi tocãnacã rũmua. Cã yeri cã catũgoñarijẽ wasoetiayami. ⁹Bairi mujãã nipetiro ape wãme quetibũjurique ñnierẽ tũgousaeticõãña. Dios cã camairijẽ mena yeri tutuarã marĩ ãnio joroque caãto ñña. Ugarique wãmerẽ besecõñarĩ na caugarotirore bairo marĩ caãto mee, marĩ yeri tũgoñatutuo joroque marĩ átiya. Tie caátitotirijẽ dope átimasãã maniña, cañumiatacããrẽ.

¹⁰Marĩã, Jesucristo yucupãipũ cã cariarique jũgori ape wãme waibucũ joemũgõjoriquere cacũgorãrẽ bairo marĩ baiya. Nipetiro sacerdote* majã tirũmurũ macã santuariore* capaacoteri majã ñna puame roque jicã wãme ñno cũgomasiẽtĩñama marĩ canetõricã wãmerẽ. Moisés ãnacũ cã caátitotiricũriqũerẽ na cabonetõrõ jũgori, marĩ, Jesucristo ya poa macããna mena narẽ ãnimasãã maa. ¹¹Bairi sumo* sacerdote jeto waibutoa riĩre santuariopũ jeãmasiñami, roro camasã na caátie wapare Dios cã camasiriyobojarapore bairo i. Waibutoa rupaurĩ ãnajẽ puamerẽ ti arua santuario camano, ti macã jũgoyepũ tiere joenucũñupã. ¹²Torecũ, Jesús cãã roro yucupãipũ cã cariarĩ rũmurẽ, macã camanopũ riayupi, cã ya poa macããnarẽ cã riĩ jũgori carorije wapa mána caroarõ Dios ya poa macããna majũ na ãmarõ i. ¹³Bairi cabucũ wãme átajere jãnarĩ marĩ cãã Jesús cã cabairicarorea bairo popiye baimirãcũã, tiere tũgoñaenarẽ

bairo marí catũgoñanetõrõ ñuña. Marí Quetiupau Jesure roro popiye cũ na caátatorea bairo marí cũãrẽ aperã roro marí na caátieperijere marí ññotaetigarã. ¹⁴Maríã, ati yeparũre jicã macã tocãnacã rũmua caãnicõãninucũpã macãrẽ marí cũgoetiya. Bairi ape macã Dios ya macã tocãnacã rũmua caãnicõãninucũpã macãrẽ camacãránãrẽ bairo caãna marí ñniña.

¹⁵Bairi tocãnacãnia marí Pacũ Diore, bairi Jesucristo cũãrẽ basapeorotiya. Marí cabasapeoriye waibũtoa riire marí cajoemũgõjorije ñnie niña. Bairi marí risero mena, “Jãã Pacũ, mũ ñumajũcõãña jãã mena,” cũ marí caĩbasapeope niña. ¹⁶Caroa wãme camasã mena átianajerẽ masiritieticõãña. Tunu bairoa aperã camasãrẽ mujãã cacũgoriye mena na cabopacarijere na juátinemonucũña. Tie waibũcu riire joemũgõjorãrẽ bairo mujãã caátie niña. Tie ñnie roquere ññajesoyami Dios.

¹⁷Torena, mujããrẽ carotiri majãrẽ caroaro mena na yũya. Caroaro mena na carotirijere ása. Na puame yerijãricãrõ mano caroaro ññacotenucũñama mujããrẽ. “Marí paarique cũãrẽ ññabesegumi Dios,” ñ tũgoñarí, tore bairo átinucũñama mujããrẽ carotiri majã puame. Bairi mujããrẽ carotiri majã na caĩñajesoparo ñũrõ caroaro mena na paabojanucũña. Mujãã capaarijere na ññajesoeito joroque ápericõãña. Bairo mujãã caápericõãta, ñe ñnierẽ caáperãrẽ bairo mujãã tuabujorã.

¹⁸Bairi apeyera tunu, jããrẽ Diopure mujãã jẽnibojagarã. Pũgani tũgoñaricãrõ mano jãã masiña merẽ caroaro yerijõrõ jãã catũgoñariquẽ cutiere. Nipetiropure caroaro cariape jãã caátianimasipeere jãã boya.

¹⁹Bairi apeyera Diopure yũ mujãã cajẽnibojanucũrõ yũ boya. Bairo yũ mujãã cajẽnibojaro, mujãã tũpũ yoaro mea tunu yũ ñnio joroque Dios cũ áparo írã, yũ mujãã jẽnibojawa.

Bendición y saludos finales

²⁰Dios puame caroaro yerijõrõ caãnajẽcũcu ññami. Tunu bairoa marí Quetiupau Jesucristore cariacoatacu cũ caãnimiatacũãrẽ, tunu cũ catio joroque caátacu ññami. Marírẽ, oveja* coteri majõcure bairo caãcũ, Jesús cũ cariarique jũgori cawãma wãme Dios cũ yarãrẽ cũ caátibojarique caãnicõãninucũpeere caãnorẽ bairo to tuao joroque caátacu ññami Dios. ²¹Bairo caátacu puame nipetiri wãme mujããrẽ jicãrõ tũni ñe ñnie wapa cacũgoenarẽ bairo caãna mujãã cũ áparo. Bairo cũ caáto, nipetiro cũ cabori wãme ñnie jetore caroaro mujãã átimasigarã. Bairi marírẽ cũ caátigari wãme cãrõ marí cũ áparo Jesucristo jũgori. Bairi atore bairo marí ñña: “Jesucristore marí cabasapeoriye to petieticõãto. Bairoa to baiáto,” marí ñña.

²²Yũ yarã mujããrẽ ñniña: Atie queti petoaca mujããrẽ yũ caquetibũjuwoatujorijere caroaro yerijõrõ tũgopeoya.

²³Bairi apeyera, atiere mujãã camasĩrõ yũ boya: Marí yau Timoteo cũã merẽ preso jorica wiipũ caãnimiatacu witiyupi. Bairi ato yũtu tãmurí cũ caetaata, cũ mena yũ atĩgu mujããrẽ yũ caĩñauatí rũmurẽ yua.

²⁴Bairi nipetiro mujããrẽ cajũgoñubueri majã, aperã Dios ya poa macããna nipetiro cũã na ñuáto. Ati yepa Italia yepa macããna cũã mujããrẽ butiro ñũrotijoyama.

²⁵Mujãã nipetirore caroa macããjẽ, caroare cũ jonemoáto Dios. Tocãrõã niña atie yũ cawoaturije.